

Защо хората имат различен цвят

Приказки на африканските народи

МЕЖДУНАРОДНА
ГОДИНА
НА ДЕТЕТО

ИЗДАТЕЛСТВО
ОТЕЧЕСТВО
СОФИЯ

ЗАЩО ХОРАТА ИМАТ РАЗЛИЧЕН ЦВЯТ ПРИКАЗКИ НА АФРИКАНСКИТЕ НАРОДИ

Превод: Атанас Далчев

chitanka.info

Сборникът „Защо хората имат различен цвят“ включва приказки на някои народи от Южна, Централна и Североизточна Африка. Езиците, на които говори коренното население на този континент, са няколкостотин. Най-разпространен е езикът суахили, заемащ по брой на говорещите девето място в света (на суахили говорят около 50 млн. души).

Сборникът дава представа за богатството на африканския фолклор.

КАК ЧАКАЛЪТ И ЛЪВЪТ ХОДИЛИ НА ЛОВ ХОТЕНТОТСКА ПРИКАЗКА

Веднъж лъвът и чакалът тръгнали заедно на лов. Пръв стрелял лъвът и не улучил, след него стрелял чакалът и улучил в целта. Зарадвал се чакалът, завикал:

— Улучих, улучих!

Обърнал се лъвът и го погледнал свирепо. Чакалът се уплашил и рекъл:

— Брате на майка ми, ти улучи!

Почнали да гонят ранения звяр. Чакалът минал покрай стрелата на лъва, сякаш не я забелязал. Излезли те на онова място, дето се разделяли пътищата. И чакалът рекъл:

— Вуйчо, ти се умори, остани и си почини тук. Лъвът останал. Чакалът се поотдалечил, ударил се по носа, протекла му кръв. Когато се връщал назад, кръвта капела по земята и оставяла диря като от ранен звяр. Върнал се чакалът там, където го чакал лъвът, и рекъл:

— Не намерих нищо, но видях кървава диря. Я иди по-добре сам да потърсиш, а аз ще тръгна по другия път.

Така и сторили. Чакалът бързо намерил убития звяр и взел да яде най-вкусните части. Заврял се целият вътре в звяра, само опашката му останала отвън. Лъвът не намерил нищо, върнал се назад и видял опашката на чакала. Сграбчил чакала за опашката, измъкнал го и го ударил о земята. Скочил чакалът и взел да нарежда, че лъвът го е обидил несправедливо:

— Брате на майка ми, аз искам само да избира за тебе най-добрата част!

— Добре — рекъл лъвът, — да идем да потърсим нашите жени!

— Какво приказваш, вуйчо! — отговорил хитрият чакал. — Аз ще отида сам, а ти остани тук.

Лъвът се съгласил. Взел чакалът две парчета месо и тръгнал да търси жените. Стигнал до къщата на лъва. Видели го лъвчетата, зарадвали се, почнали да викат:

— Дойде нашият чичо, донесе ни месо! Изръмжал чакалът, дал им лошото парче, после си отишъл в къщи и заповядал на жена си да тръгне с него. Лъвицата също поискала да отиде, но чакалът рекъл, че лъвът сам ще дойде да я вземе. Тръгнал чакалът с цялото си семейство за онова място, където лежало убитото животно. Из пътя той се мушнал в един бодлив храст и се издраскал до кръв. Отишъл при лъва и рекъл:

— Виж как ме издраска жена ти, когато ѝ казах, че я викаш. Върви я доведи сам!

Лъвът се разгневил много и се запътил за дома си. А чакалът рекъл на жена си:

— Хайде по-скоро да надомъкнем камъни.

И взели те да мъкнат камъни, докато натрупали голяма камара. Тогава пренесли цялото месо горе и се покатерили там. Когато лъвът се върнал с жена си, чакалът му извикал:

— Брате на майка ми, докато ти ходеше, ние построихме голяма кула, за да огледаме по-добре къде е плячката.

— Добре — рекъл лъвът, — но и аз искам да се кача горе.

— Разбира се! — отговорил чакалът. — Сега ще ти спусна въже.

Лъвът се вързал с въжето и чакалът го потеглил нагоре. Когато лъвът бил вече близо, чакалът прерязал въжето и извикал:

— Ах, ах, колко си тежък! Жено, дай ми друго въже!

А на нея ѝ казал:

— Дай старото въже!

Пак вързали лъва и го помъкнали нагоре. Но чакалът прерязал въжето и лъвът отново паднал. Тогава чакалът извикал:

— Ох! Трябва малко да те повдигна, тогава ще ти пусна в устата хубаво парче месо! Жено, пригответи най-хубавото парче месо!

А ѝ заповядал да нагорещи един камък и да го намаже с лой. После чакалът пак потеглил лъва нагоре. Когато повдигнали малко лъва, чакалът му пуснал в устата нажежения камък. Лъвът заревал, а чакалът се засмял и рекъл:

— Тичай по-скоро на ручея и пий вода след това тлъсто месо.

ЛЕОПАРД И ЧАКАЛ ХОТЕНТОТСКА ПРИКАЗКА

Леопардът се връщал от лов и видял близо до селото овен. Той не бил виждал никога по-рано такъв звяр; уплашил се, приближил се до овена и попитал страхливо:

— Здравей, приятелю! Как те викат?

Овенът затропал с нозе, заблеял високо и отговорил:

— Аз съм овенът. А ти кой си?

— Аз съм леопардът — отговорил леопардът. Той се изплашил още повече и се махнал тозчас. По пътя срещнал чакала и му разказал какъв страшен звяр е видял. Чакалът се засмял:

— Ех, че си глупав, леопарде! Та ти си изпуснал чудесно парче месо! Утре ще отидем на онова място, където си срещнал овена, и ще го изядем заедно.

На другия ден тръгнали да търсят овена. Скоро наближили селото. А овенът, който през това време се канел да отиде на ливадата, ненадейно видял на хълма леопарда и чакала. Изплашил се, отърчал при жена си и рекъл:

— Там на хълма са леопардът и чакалът, те идат при нас. Страх ме е да не ни е дошъл краят!

— Не се страхувай — отговорила жена му, — вземи малкото на ръце и иди при тях. Когато се приближат леопардът и чакалът, оципи малкото, нека то заплаче, като да е гладно.

Така направил овенът: взел малкото и излязъл да посрещне леопарда и чакала.

Когато леопардът видял овена, той пак се изплашил и искал да се върне назад. Но чакалът бил завързал с кожено въженце леопарда за себе си и рекъл:

— Ела с мене!

В това време овенът оципал малкото и то заврецяло. А овенът рекъл:

— Добре направи, чакале, че доведе при мене леопарда. Виждаш колко е гладно малкото и колко му се яде!

Чул леопардът тези думи, закрещял от страх и се спуснал да бяга. Без да се спира, тичал през хълмове и гори и влачел след себе си чакала. Така избягал той у дома си и домъкнал след себе си чакала.

ЖЕНАТА И СЛОНЪТ

ХОТЕНТОТСКА ПРИКАЗКА

Една жена, разправят, се омъжила за слон. И ето, двамата ѝ братя дошли да я навестят. Но те се страхували от слона и дошли скришом от него. Жената излязла уж за дърва и, като взела братята си заедно с дървата, внесла ги в колибата и ги скрила под рогозките. После рекла на свекърва си:

— Откакто съм тук, заклали ли сте за мене поне един овен?

Свекървата на тази жена била сляпа и отговорила:

— Жено на моя най-голям син, ти говориш така, както никога не си говорила по-рано!

Скоро се върнал слонът и почнал да търка хълбока си о стената на колибата. А жената пак казала:

— Заклали ли сте за мене поне един овен?

Тогава свекървата рекла на слона:

— Жена ти казва това, което никога не е казвала досега, направи за нея, каквото иска!

Заклали овен и тя го изпекла целия. Когато всички хапнали, жената попитала свекърва си:

— Как дишате вие, слоновете, когато спите леко, и как дишате, когато спите дълбоко?

Свекървата промърморила:

— Колко си приказлива днес! Когато спим дълбоко, дишаме така: Суи! Суи! Когато спим леко, дишаме така: Хоу! Аваба! Хоу! Аваба!

Легнали да спят и заспали. А жената не спяла и се вслушвала в дишането им. Когато заспали дълбоко и почнали да дишат — Суи! Суи! — тя станала и рекла на братята си:

— Те спят мъртвешки сън! Стягайте се!

Те излезли, свалили кожите от колибата, прибрали всички вещи. А жената казала:

— Не вдигайте шум, че ще ме погубите!

И те вършили всичко много тихо.

Когато братята се приготвили, тя отишла с тях в кошарата, подкарала целия добитък, като оставила само една крава, една овца и една коза. А на кравата, която оставила, рекла:

— Не мучи така, както мучиш, когато си сама, ако не искаш моята смърт!

Същото рекла на козата и на овцата.

Излезли те с всичките неща и с целия добитък, а останалите викали цялата нощ така, като че са много. Слонът чувал това и си мислел:

„Те всички са на мястото си!“

На сутринта станал слонът и видял, че няма нито жена му, нито добитъка. Взел си тоягата, рекъл на майка си:

— Ако загина, цялата земя ще потрепери — и тръгнал да гони жена си и братята й.

Когато видели, че той ги настига, те се спуснали към скалата и влезли в пукнатината. И жената рекла:

— Камък на моите прадеди, разтвори се, защото ни преследва враг!

Тогава скалата се разтворила, пустила ги и пак се затворила. Слонът се приближил до скалата и казал:

— Камък на моите прадеди, разтвори се за мен! Скалата се разтворила, но щом влязъл слонът, отново се затворила и го смазала. И затреперала цялата земя, и слонът умрял. А майка му рекла:

— Както рече моят най-голям син, така стана! Земята трепери!

ЗАЩО ЗАЕКЪТ НЯМА ОПАШКА

ПРИКАЗКА НА ЗУЛУ

Разправят, че заекът останал без опашка, защото поръчал на другите да му намерят опашка. В оня ден, когато раздавали на животните опашки, небето се обложило с облаци, загърмяла гръмотевица, рукнал силен дъжд. Но всички зверове тръгнали да си вземат опашки, само заекът се отказал да отиде с тях и казвал на всички, които минавали покрай него:

— О, мили мои, донесете ми една опашка, как да изляза от дупката — вали дъжд!

И ето всички зверове се върнали с опашки, а заекът останал без опашка, защото се уплашил от дъжда и не отишъл сам да си я получи. Така той се лишил от всичко, което опашката дава: няма с какво да си вее и да пъди мухите.

И сега много често на хората, които не се грижат сами за себе си, казват:

— Мигар не знаеш, че когато молиш другите да ти донесат нещо, няма нищо да ти донесат? Заекът останал без опашка, защото прехвърлил своята работа на други. Не постъпвай като заека!

Ето какво разправят за заека. И когато хората не искат да работят в дъжд и молят другите да се потрудят вместо тях, напомнят им случая със заека. И тогава оня, който моли, отива и си свършва работата сам.

ХИЕНАТА И МЕСЕЧИНАТА

ПРИКАЗКА НА ЗУЛУ

Веднъж хиената намерила кост. Сграбчила я и я помъкнала в уста. А в това време изгряла месечината и се огледала в неподвижната вода. Видяла хиената това, хвърлила костта и се гмурнала в реката да хване месечината, защото помислила, че във водата има парче сланина. Но когато скочила във водата, потопила си главата и не намерила нищо. Водата се размътила и отражението изчезнало. Върнала се хиената пак на брега, седнала и зачакала. Отново затихнала водата и отново се появила в нея месечината. Хиената пак се хвърлила във водата и пак нищо не уловила. И така правила много пъти, но все напразно.

А през това време дошла друга хиена и щом видяла захвърлената кост, грабнала я и избягала, като оставила първата хиена да лови месечината.

А първата хиена продължавала своята безполезна работа чак до зори, докато не залязла месечината и не изчезнало отражението ѝ във водата. На следната нощ хиената пак се върнала и отново продължила да лови месечината във водата, но не могла нищо да улови.

И затова на човек, който върши нещо подобно, казват:

— Приличаш на хиената, която щом видяла месечината във водата, захвърлила костта, а уловила нищото.

ДЕВОЙКАТА И ЧОВЕКОЯДЦИТЕ

ПРИКАЗКА НА ЗУЛУ

Веднъж човекоядците тръгнали на лов и отишли много надалеко. И ето че съгледали едни момчета, които пасели добитък; а тези пастирчета не забелязали човекоядците, защото имало гъста мъгла. Човекоядците задигнали един овен и тръгнали да се връщат. А в къщата им живеела една девойка, която те били откраднали по-рано.

Приготвили се човекоядците отново да отидат на лов и заръчали на девойката да не изпича овена, който донесли:

— Не печи овена, защото, ако подушат миризмата на месо, ще дойдат други човекоядци и ще те отвлекат!

И човекоядците пак отишли надалеко.

Но по пладне девойката огладняла; изпекла месото и го изяла. Подушили миризмата на печеното други човекоядци, засумтели и рекли:

— Ум, ум! Откъде е тази вкусна миризма?

И по миризмата тръгнали да търсят мястото, дето се пекло месото.

Девойката живеела заедно с човекоядците в една скала с две пукнатини. Тази скала се отваряла по заповед на нейните господари и им се подчинявала. И ето че когато дошли другите човекоядци до тая скала, дето се намирала девойката, единият от тях рекъл:

— Скала Тунжамбили, отвори се!

Но девойката чула чужд глас, разбрала, че са други човекоядци, и рекла:

— Вън! Нека се маха оттука дългокосият човекоядец. Той не е стопанин на скалата!

Отишъл този човекоядец и си втикнул в гърлото мотика. Върнал се пак при скалата и заговорил с тънък глас, който приличал на гласа на стопанина:

— Скала Тунжамбили, отвори се, пусни ме да вляза!

Отворила се скалата, влезли човекоядците и изяли овена. Уплашила се девойката, затреперила от страх, изгубила сили. А човекоядците ѝ рекли:

— Ние ще отидем на лов, а ти остани тук и ни чакай!

Отишли човекоядците на лов.

Девойката знаела, че когато се върнат, ще я изядат, и решила, че е по-добре да избяга. Взела едно гърне, сипала в него царевични зърна и избягала. Върнали се човекоядците и един от тях пак рекъл:

— Скала Тунжамбили, отвори се!

Но отговор нямало. И пак заповядал на скалата да се отвори, но му отговорило само мълчание. И разбрал тогава човекоядецът, че девойката е избягала. Повикал своите другари и тръгнали да я гонят.

Излезли те на пътя и видели по него разсипани царевични зърна. Взели да събират царевичната и да я ядат, защото царевичната е любимо ядене на всички човекоядци. А девойката пръснала тези царевични зърна, като бягала. Тя знаела, че човекоядците ще я гонят, и разпръснала много царевична, та те, като я събират, да изостанат. Така и станало. Докато човекоядците събирали царевичната, девойката тичала напред. Когато човекоядците събрали всичката царевична, отново хукнали да гонят девойката. Тя пръснала останалата царевична и пак побягнала напред.

Но скоро девойката така се уморила, че не могла вече да върви. Видяла едно огромно дърво, покачила се на него и се скрила в клоните му. Дошли човекоядците до дървото. Те също били много уморени и седнали да си починат под него.

И случило се така, че човекоядците вдигнали глава и видели девойката. Зарадвали се човекоядците, грабнали брадвите си и започнали да секат дървото. Дървото било вече готово да падне, залюляло се силно, но се закрепило в земята и не паднало. Отново човекоядците почнали да секат дървото, пак се разлюляло то и отново се закрепило. И третия път се случило същото.

А в това време братът на девойката видял насън, че човекоядци преследват сестра му. Тръгнал той към онова място, което му се присънило, и видял тълпа човекоядци да секат едно дърво. Попитал ги:

— Какво правите, приятели?

А човекоядците отговорили:

— Ела да ни помогнеш, горе на дървото е нашата дъщеря!

Погледнал момъкът нагоре и видял сестра си.

Покатерил се той на дървото и заедно със сестра си се изкачили още по-нагоре. И на върха те видели прекрасна страна. Влезли в тази невиждана страна и взели да ходят там и да разглеждат всичко. Намерили къща, голяма и хубава. Къщата била зелена и подът в тази къща бил чист. Дълго ходили те по тази чудесна страна, а далече долу виждали земята. Но се страхували да слязат, защото виждали и човекоядците, които обикаляли да търсят храна. В прекрасната страна момъкът и девойката намерили един вол и го подкарали към зелената къща. Заклали вола, одрали му кожата и я постлали на слънце да я сушат. После стъкнали в къщата огън и взели да пекат месото.

А човекоядците долу на земята подушили вкусната миризма, почнали да се оглеждат наоколо, но нищо не забелязали. А когато погледнали нагоре, видели къщата.

И казал момъкът на сестра си:

— Ето един човекоядец като оня, който те преследваше на земята.

— Хайде да го изкачим тук — предложила сестрата. — Щом имаш копие, няма защо да се боим. Човекоядецът няма да ни изяде, той ще се страхува от копието.

Тогава братът я попитал:

— А с какво да го изкачим?

— Не знам — отговорила девойката.

— Хайде да нарежем кожата, докато е още влажна, да направим въже и да изтеглим с това въже човекоядеца — рекъл момъкът и излязъл с копието от къщи, нарязал кожата к свързал въжето. След това спуснал единия край на въжето на земята и рекъл на човекоядеца:

— Хвани се за въжето, качи се по него тук.

— Ще падна, ако се покача по това въже, то е много тънко за мене! — отвърнал му човекоядецът.

А те казали:

— Не, няма да се скъса, то е много яко. Качвай се по-скоро!

Закатерил се човекоядецът по въжето. Когато стигнал до средата, момъкът посъветвал сестра си:

— Пусни въжето, нека падне долу.

— Не — рекла сестрата, — по-добре да го изтеглим тук и да го мъчим, както той ни мъчеше там, на земята.

Но братът рекъл:

— Ние после пак ще го изтеглим.

Съгласила се сестрата. Пуснал момъкът въжето, и човекоядецът паднал долу и се развикал:

— Ох, ох, татко мой! Умирам! Вие казахте, че ще ме държите здраво, а пуснахте въжето. Аз си натъртих задника!

А момъкът му казал:

— Ех, човекоядецо, стана без да искаме, въжето ни се изплъзна случайно. Сега ще ти хвърлим още по-яко въже, дръж се за него по-здраво!

Хванал човекоядецът въжето, закатерил се пак. Братът и сестрата му помогнали да се изкачи, повели го към къщи. Там те пекли месо и яли, а на човекоядеца не дали нищо. Човекоядецът ги гледал и слюнки му текли от глад. Но те не му дали нищо. Така изяли цялото печено месо.

Когато се мръкнало, всички легнали да спят. Човекоядецът лежал до огнището, братът и сестрата спали вътре в къщата, а месото било до входа. През нощта човекоядецът станал, промъкнал се до месото и сграбчил стомаха на вола. Станала сестрата и взела да буди брат си:

— Ставай по-скоро, човекоядецът ни грабна месото!

Рипнал братът и викнал:

— Остави на мястото стомаха на вола! Кой ти го е дал?

А човекоядецът казал:

— Мислех, че ще го хвърлиш, повелителю!

Тогава момъкът рекъл:

— Остави го на мястото! Че инак ще те пробода с копието.

Човекоядецът хвърлил стомаха на вола. И те пак легнали да спят и заспали.

И така минали много дни. Братът и сестрата яли месото, на човекоядеца нищо не оставяли, дори кокалите хвърляли долу. И човекоядецът се измъчвал от глад. И една нощ умрял. На сутринта братът и сестрата видели това и хвърлили човекоядеца долу.

Веднъж девойката рекла на брат си:

— Хайде да намерим нашата сестра; мама ми казваше, че сме имали по-голяма сестра, била омъжена. Да отидем да я потърсим.

— А няма ли да ни изядат човекоядците там, на земята, ако слезем? — попитал момъкът.

— Не — отговорила девойката, — като живяхме тук толкова дълго, човекоядците сигурно вече са си отишли.

И те решили да слязат. Взели въжето, което им останало, и го натопили във вода, за да омекне. После намерили една голяма греда, забили я дълбоко и завързали о нея въжето. Взели да се спускат по това въже и стигнали до земята. Там видели костите на умрелия човекоядец, минали по тях и тръгнали по-нататък да търсят сестра си. Дълго вървели, умряла вече една луна, а те все още не намирали сестра си. И чак когато се показала другата луна, най-сетне намерили сестра си. Но не знаели името ѝ и тя сама ги повикала и ги попитала:

— Откъде идете?

И те ѝ разказали как ги мъчели човекоядците, как попаднали в една прекрасна страна и как хубаво живели там, как отмъстили на човекоядеца и как тръгнали после да търсят нея, сестра си.

— Радваме се, че те намерихме най-сетне! — завършили те своя разказ.

И си заживели там тримата.

ДВАМА БРАТЯ ПРИКАЗКА НА ЗУЛУ

Двама братя, големият и малкият, тръгнали на лов. И намерили стари грънци, които стояли наредени. Уплашил се големият брат, а малкият преобърнал едно след друго всички грънци. От последното гръне изскочила една старица и рекла на големия брат:

— Изпрати ме!

Но големият брат отказал. Тогава рекла на малкия:

— Изпрати ме!

Малкият се съгласил и те тръгнали за страната, дето живеела тази старица. Големият също тръгнал с тях. И вървели те дълго. Най-сетне пристигнали в една страна, където растяло огромно дърво. И старицата рекла на малкия брат:

— Отсечи това дърво.

Той го отсякъл и от това дърво излязъл много добитък. Излязъл овен, излязла коза, а после излязъл един бял вол.

Братята взели добитъка и го подкарали към къщи, а старицата си останала.

Братята вървели през една безводна пустиня и стигнали до една пропаст. И големият брат рекъл:

— Завържи ме с въжето и ме пусни в процепа, за да мога да се напия, защото тук няма как да се слезе.

Завързал малкият брат големия с въже и го спуснал в процепа. Големият брат се напил с вода, а другият отново го вдигнал горе. После малкият брат също помолил да го спуснат в процепа да се напие с вода. Големият го завързал с въже и го спуснал в пропастта, но не го изтеглил, а го оставил там. И подкарал добитъка към къщи. Когато дошъл в дома си с добитъка, майка му и баща му го попитали:

— А къде е малкият ти брат?

И той отговорил:

— Той тръгна пръв за в къщи, а аз тръгнах със старицата, която ми подари добитъка.

Сутринта долетяла една птица и рекла:

— Чийо, чийо, чийо, вашето дете е хвърлено във водата!

Чули я хората и рекли:

— Разбрахте ли какво каза птицата? Да тръгнем след нея, тя писка, както птицата иньони, която вика хората към тръвните.

Майката и бащата тръгнали след птицата, а тя летяла напред и през цялото време пеела:

— Чийо, чийо, вашето дете е хвърлено във водата!

Птицата ги отвела на това място, дето братята се спускали да пият вода. Птицата кацнала долу и завикала оттам. Бащата надникнал в процепа и като видял там сина си, възкликнал:

— О, кой те е спуснал там?

И момъкът отговорил:

— Остави ме тук брат ми, когато пиех вода. Аз спуснах пръв него да пие, а после го изтеглих. А той ме спусна и ме остави тук. Той не искаше да обръща грънците. А когато аз направих това, старицата излезе и го помоли да я изпрати, но той отказа. А аз тръгнах с тая старица и тя ми заповяда да отсека дървото, от което излезе много добитък. Старицата ми подари този добитък. Ето как свърши всичко. На връщане моят брат ме остави във водата, защото се побоя да ме убие.

— Но какво да правим — възкликнал бащата, — как да ти помогнем?

А момъкът отговорил:

— Намерете в къщи въже, спуснете ми го, аз ще го завържа за останалия у мене край.

Бащата тръгнал за къщи, а майката останала до процепа и хвърляла на момка от храната, която била взела за из пътя. Върнал се бащата в къщи, намерил въжето и взел още един човек да му помага. Когато стигнали пак до процепа, хвърлили на малкия брат въжето. Момъкът снадил въжетата и викнал:

— Теглете ме!

И те го изтеглили. Майката на този момък плакала от радост. И момъкът разправил на своите родители за скитанията си и те си тръгнали за дома.

Когато се върнали, големият брат го нямало вече там: той бил избягал кой знае къде.

АНТИЛОПА И КОСТЕНУРКА

ПРИКАЗКА НА СУТО-ЧВАНА

Веднъж, като срещнала костенурката, антилопата взела да се хвали, че тича много бързо, и рекла:

— А ти знаеш ли да тичаш?

— Не само че зная — отговорила костенурката — ами и ще те надбягам!

Засмяла се антилопата:

— Щом е така, хайде да се надпреваряме!

Костенурката се съгласила.

На другата заран те тръгнали за уреченото място и, когато стигнали там, антилопата рекла:

— Хайде да тичаме — и се спуснала да бяга колкото ѝ държат нозете, като оставила далече зад себе си костенурката. След някое време антилопата се спряла и викнала:

— Хей, костенурко, къде си?

А костенурката отговорила:

— Тук съм!

Зачудила се антилопата и хукнала да тича още по-бързо. Но скоро се спряла и пак попитала:

— Къде си, костенурко? — И пак чула отговор:

— Тук съм!

И по-нататък станало така. Антилопата се спирала и питала:

— Къде си?

И всеки път костенурката ѝ отговаряла:

— Тук съм.

Когато най-сетне антилопата дотичала до уреченото място, костенурката вече я чакала.

— Аз те чакам отдавна — рекла тя. — Дотичах първа.

А всичко това станало така, защото костенурката измамила антилопата: Предната нощ тя събрала всичките си роднини и им заповядала да насядат в тревата по пътя на антилопата, И когато

антилопата се спирала и викала костенурката, някоя от тези костенурки ѝ отговаряла.

И затова оттогава се казва: „Умната глава е по-добра от бързите крака“.

МАЙМУНА, ПИТОН И ЗАЕК

ПРИКАЗКА НА СУТО-ЧВАНА

Отдавна-отдавна, когато животните, също както и хората, можели да приказват, имало една маймуна. Една сутрин тази маймуна тръгнала да търси нещо за ядене. Ето че стигнала до хълма, вдигнала един камък, който лежал на припек, намерила там червеи, скорпиони и бръмбари, изяла всичко и продължила по-нататък. Скоро видяла един голям питон, който бил притиснат от грамаден плосък камък. Питонът почнал да моли маймуната:

— О, чедо на моя баща, отвали този камък, за да мога да изпълзя. Помогни ми!

Маймуната повдигнала камъка и освободила питона. Още не изпълзял изпод камъка, той сграбчил маймуната и се приготвил да я глътне. Заврещяла маймуната, взела да моли питона да я помилва, но питонът не слушал молбите ѝ. А в това време минавал покрай тях един заек и нещастната маймуна се обърнала за помощ към него, като го помолила да реши спора ѝ с питона. И питонът и маймуната разказали на заека как се случило всичко и заекът отговорил:

— Нищо не разбирам. Нека питонът легне под камъка, както е било, когато маймуната го е срещнала, за да мога да видя с очите си как е станало всичко.

Както рекъл заекът, така сторили. Питонът легнал, а маймуната търколила върху него големия плосък камък. И тогава заекът рекъл на маймуната:

— А сега, сестро моя, беж да те няма!

И те избягали двамата, като оставили питона да лежи под камъка.

КАК ЛИСИЦАТА ИЗЛЪГАЛА ХИЕНАТА

ПРИКАЗКА НА СУТО-ЧВАНА

Веднъж лисицата рекла на хиената:

— Ела с мене да ти покажа място, дето можем да си хапнем хубаво.

Зарадвала се хиената и тръгнала с нея. Лисицата завела хиената до една кошара, дето имало много добитък, но кошарата била залостена, защото било нощ. Лисицата и хиената обиколили оградата, намерили една пролука и се промъкнали в кошарата. Те убили много добитък и почнали да ядат прясно месо. Но скоро лисицата престанала да яде: приближила се до пролуката в оградата, през която те се промъкнали, и видяла, че сега едва-едва може да се провре през нея. И тя излязла, като оставила хиената в кошарата. А хиената мислела само за ядене и все яла и яла месо. Когато се наляла до пресищане и поискала да излезе от кошарата — не може! Само предната част от туловището ѝ минала през пролуката. А коремът ѝ се бил издул много. Така хиената останала в кошарата.

На заранта дошъл в кошарата стопанинът на добитъка и намерил там хиената. Грабнал една тояга и взел да налага хиената, та тя едва се измъкнала и избягала. Пребита от бой, хиената отишла да търси лисицата, която така коварно я изоставила. А лисицата, щом видяла хиената, търкулнала се на земята и почнала да си трие хълбоците, като нарежда:

— О, моя по-голяма сестро, те ме убиха! Качи ме на гърба си, защото съм така пребита, че не мога да направя нито крачка!

Метнала хиената лисицата на гърба си и я понесла. А лисицата се смее и пее:

— Мъртвият носи живия! Мъртвият носи живия!

Хиената чула това, смъкнала от гърба си лисицата и я погнала. А лисицата се шмугнала в една пещера. Както я гонела, хиената видяла, че лисицата стои там и се държи с лапи за тавана. Хиената искала да хване лисицата, но лисицата извикала:

— Ох, сестро моя, не прави това, иначе ще падне таванът и ще ни смаже! Помогни ми да го задържа, а после ще ме набиеш. Дръж тавана, докато отида и отсека един кол, за да го подпра.

Хиената се съгласила и останала да държи тавана, а лисицата избягала.

Докато хиената стояла, държала тавана в пещерата и чакала лисицата да дойде с кола, в пещерата се върнали маймуните, които живеели там. Щом видели, хиената, те се учудили и я попитали:

— Защо държиш тавана?

— Лисицата каза, че таванът ще падне, затова отиде да вземе един кол — отговорила хиената.

Маймуните се засмели и рекли:

— Остави! Таванът се държи здраво, няма да падне.

Хиената се ядосала още повече и тръгнала да търси лисицата. И ето, че я издебнала. А лисицата седяла до една яма, дето си били направили гнездо пчелите, държала в ръцете си медени пити и се преструвала, че чете.

— Хванах те най-сетне! — извикала хиената. — Дойде ти краят!

А лисицата отговорила смирено:

— Аз наистина съм много лоша, не ще и дума, и не моля за пощада. Но днес е празник, погледни какво става тук — децата пеят песни и аз също. Виждаш ли, аз имам книга, по нея чета песните.

Хиената чула бръмченето на пчелите и продумала:

— Да, чувам ги наистина.

Лисицата рекла:

— Ето защо, моля те: не ме убивай днес, ще ме убиеш утре сутринта. А сега можеш да си вземеш една книга и да пееш с нас!

— Но откъде да взема книга? — попитала хиената.

— Ами че то е много лесно — отговорила лисицата. — Слез в ямата и вземи, която щеш — там има много.

Послушала я хиената, слезла в ямата да вземе книга и разтревожила пчелите. Те се нахвърлили върху хиената и изпохапали цялата ѝ муцуна. А лисицата през това време избягала.

ЧАКАЛ И КОСТЕНУРКА

ПРИКАЗКА НА СУТО-ЧВАНА

Знае се: чакалът обича да си хапва месце от малките животинки и не минава ден да не излезе на лов. И ето веднъж костенурката срещнала един син жерав и му рекла:

— Трябва да помислим за чакала! Той ще дойде, ще ме сграбчи и ще ме изяде! Научи ме какво да правя.

Жеравът отговорил:

— Когато дойде чакалът, хвани се по-здраво за опашката ми и ще отлетим заедно.

И ето, когато чакалът излязъл пак на лов и бил вече близо, костенурката се хванала здраво за опашката на жерава със зъби — нали няма ръце! Жеравът се вдигнал във въздуха заедно с костенурката. А чакалът, щом видял това, взел да ругае костенурката:

— Тфу! Колко сбръчкана и стара е тази костенурка — викал той и обсипвал костенурката с обидни думи.

Търпяла, търпяла костенурката, но накрая не издържала и извикала:

— Лъжеш! Не съм стара и не съм сбръчкана!

И тогава изпуснала от зъбите си опашката на жерава и паднала на земята. Приближил се до нея чакалът и я попитал:

— Кой, според тебе, лъже?

Заплакала костенурката:

— Не говоря за тебе, о, мой по-голям брат!

Но чакалът завчас я сграбчил и изял.

ЗАЩО ХОРАТА ИМАТ РАЗЛИЧЕН ЦВЯТ

ПРИКАЗКА НА СУТО-ЧВАНА

Когато хората били едно семейство в пещерата на първия човек, на име Лове, животът им бил хубав и честит. Но случило се веднъж да се скарат и почнали да се бият и в боя убили любимия син на своя вожд Лове. Научил за това вождът, разгневил се и прогонил хората от пещерата си, където така добре си живеели. Излезли всички хора от пещерата и тръгнали кой накъдето му видят очите. А слънцето стояло високо и препичало силно. И изгорило слънцето хората така, че някои станали тъмни, а други, обгорени още по-силно, съвсем черни. Едни се сварили и станали червени, други изгорели и станали кафяви. А имало и такива, на които кожата се обелила, и те станали жълти. И тъй се разотишли по цялата земя.

КОСТЕНУРКА И БУХАЛ

ПРИКАЗКА НА ЛАМБА

Едно време костенурката и бухалът били приятели. Веднъж бухалът отишъл при костенурко и рекъл:

— Приятелю, дай ми твоята бухалка за мбугу^[1], за да мога да си направя дреха от кора. В други ден ще ти я върна.

Костенурко му дал бухалката и бухалът си приготвил дреха от кората. Като си свършил работата, окачил бухалката на дървото. Скоро костенурко се обърнал към бухала:

— Аз съм ти приятел, и аз трябва да си направя дреха. Върни ми чука.

В отговор бухалът рекъл на костенурко сам да се качи на дървото и да си вземе бухалката. Но когато костенурко казал, че не може да лази по дърветата, а чукът е все пак негов, бухалът отговорил:

— Какво да се прави тогава!

Върнал се костенурко в къщи без нищо и заповядал на жена си да свари сладко пиво, а после да отиде при вожда на съседното племе и да го помоли да дойде с хората си да им помогне. Костенурката сварила пиво и рано сутринта отишла при вожда. Предала му молбата на мъжа си и вождът дошъл с хората си при костенурко. Взели всички да пият сладко пиво, а после костенурко рекъл:

— Нека сега всички секат това голямо дърво.

И всички взели да секат онова дърво, дето живеел бухалът с роднините си и дето висяла бухалката за мбугу. До пладне отсекли дървото. То паднало и смазало много роднини на бухала, а самият бухал заловили. Взел тогава костенурко своята бухалка и рекъл на бухала:

— Не ти ли казах, че бухалката е моя и че не мога да стигна до нея? Ето, твоите близки загинаха. И аз не съм виновен за това!

Така свършило приятелството между бухала и костенурката.

[1] Мбугу — материя, приготвена от ликото на фикусовото дърво. Ликото се обработва с кокалени и дървени чукчета. ↑

ЗАЕК И ЛЪВ

ПРИКАЗКА НА ЛАМБА

Тръгнали веднъж лъвът и заекът заедно на лов. Лъвът убил една антилопа, донесъл я в къщи, отрязал едно лошо парче и го дал на заека. А той взел тлъстите части на антилопата и ги турил да се варят в голям казан. А на заека дал само чирепи от старо гърне. Обидил се заекът и си помислил: „Какво да правя? Лъвът ми даде лошо месо, пък и аз трябва да ям от чирепи. Не, аз ще надхитря лъва.“ Запътил се той към рида, избрал един камък и го хвърлил долу. Когато камъкът се отърколил, заекът изтичал и плюнал върху него сдъвкани листа. След това се върнал в къщи и рекъл на лъва:

— Можеш ли, лъве, да прокараш камък през себе си?

Лъвът попитал:

— А ти можеш ли?

Заекът поканил лъва да дойде с него и да се убеди, че той може да направи така. Отишли те на оня рид. Лъвът хвърлил камъка от рида, а заекът стоял отдолу и, когато камъкът се търкулнал край него, плюнал отгоре му сдъвкани листа. Спуснал се лъвът от рида, видял този камък и помислил, че заекът наистина е пропуснал камъка през себе си. Тогава лъвът също поискал да направи това. Застанал под рида и широко си разтворил устата. А заекът избрал един по-голям камък и го хвърлил право в устата на лъва така, че му изкъртил всичките зъби. Тогава заекът извикал:

— Ох, ох, татко мой, трябва по-широко да си отваряш устата! Ти навярно не си я бил разтворил достатъчно широко! Хайде да те изпратя до къщи.

Когато се върнали в къщи, заекът сложил мехлем на лъва. Вечерта заекът приготвил месо и в казана на лъва турил много сол. А в своето месо не сложил сол. Когато дал на лъва соленото месо, лъвът не могъл да го яде. Той трябвало да яде месото от чирепите, което не било солено. Така заекът изхитрил лъва и получил по-добрата част от месото.

КАК ЗАЕКЪТ СТАНАЛ ВОЖД НА ВСИЧКИ ЖИВОТНИ ПРИКАЗКА НА ЛАМБА

Веднъж заекът свикал всички животни и рекъл:

— Хайде да сварим пиво, да го поставим под най-голямото дърво и да попитаме ония, които живеят там, на небето, кой е вожд тук, на земята.

Всички се съгласили и определили ден.

А същия ден на разсъмване заекът качил на дървото своя брат, също заек. Събрали се всички животни — тук били и слонът, и лъвът, и носорогът, — сварили пиво, поставили го под дървото. Щом почнали да пият пивото, заекът рекъл:

— Ето, че настана време да питаме кой е вожд тук, на земята.

Тогава станал слонът и извикал:

— О, вие там горе, в селото на нашите прадеди, кой е вожд тук, на земята?

Но никой не отговорил отгоре, царяла тишина. Тогава заекът рекъл:

— Те не ти отговарят. Значи не те признават и ти не си вожд!

Станал тогава лъвът и извикал:

— О, вие там горе, в селото на нашите прадеди, кой е вожд тук, долу?

И отново отговорът бил мълчание.

А заекът пак рекъл:

— Значи и ти не си вожд.

После станал сам заекът и извикал:

— Аз, заекът, викам, кой е вожд тук, на земята?

И всички животни чули глас отгоре:

— Ти, почтени заеко, ти си вождът, когото оставихме там, на земята.

Заекът попитал важно всички:

— Е, чухте ли сега?

И всички се съгласили, а слонът рекъл:

— Наистина ти си вожд, така ни рекоха отгоре!

Станали всички животни и се поклонили на заека като на свой вожд. И рекъл тогава заекът:

— Сега си върви, народе мой!

ДРУЖБА

ПРИКАЗКА НА ЛАМБА

Живели едно време двама души и много се обичали. Веднъж отишли на лов. Стреляли двамата, прибрали плячката, намерили стрелите си и тръгнали по-нататък. И на другия ден също така.

Но веднъж се случило тъй, че и двамата стреляли, и единият от тях намерил стрелата си, а другият не могъл да я намери. И тогава попитал:

— Приятелю мой, не можеш ли да ми намериш стрелата?

Но другият отговорил:

— Не, приятелю, да вървим в къщи, денят вече свършва!

Но оня, който бил изгубил стрелата, рекъл:

— Първо ми помогни да си намеря стрелата, нали съм ти приятел!

Но другият отказал и повторил:

— Да вървим по-скоро в къщи!

И тогава приятелят му отговорил:

— Добре, върви сам, но дружбата ни умря!

И когато първият си отишъл, вторият намерил стрелата си и се върнал в къщи. А колкото за тяхната дружба, тя оттогава наистина умряла!

ГЛУПАВИЯТ МЪЖ ПРИКАЗКА НА ЛАМБА

Живели си един мъж и една жена. И веднъж жената рекла на мъжа:

— Иди и налови мишки. Нашите съседи са наловили вече много.

Отишъл мъжът и намерил много миши дупки. Клекнал до една от тях и рекъл:

— Мишко, улови се! Трябва да наловя много мишки за жена си.

После се приближил до друга дупка и пак клекнал с думите:

— Мишко, улови се! Трябват ми мишки за жената!

Като обиколил така всички дупки, отишъл си в къщи, без да убие нито една мишка, защото само говорел, а не разравял дупките. Но когато се върнал в село, рекъл на жена си:

— Улових!

Жената се зарадвала, защото мислела, че мъжът ѝ наистина е уловил много мишки, и рекла:

— Донеси тук мишките, които си уловил.

Но той не ѝ дал нищо, а просто отговорил:

— Улових.

Тя пак повторила:

— Донеси ми онова, което си уловил!

Той мълчал. Тогава жената го попитала:

— Но какво си правил тогава?

И мъжът отговорил:

— Кляках до мишите дупки и им казвах...

Огорчила се жена му и рекла:

— Нямах капка ум в главата!

На другия ден казала на мъжа си:

— Да идем заедно, ще ти покажа как трябва да се ловят мишки.

Отишли те при мишите дупки и, когато стигнали там, жена му взела една мотика и почнала да разкопава дупките и да трепе мишките. И като направила така, рекла:

— Виждаш ли как трябва да се лови! Не стига само да казваш, че си ги уловил! Трябва да копаяш дупките с мотика и да трепеш мишките. А ти само казваш: „Улових!“ — така нищо няма да уловиш!

След това мълчаливо се върнали в къщи. Когато вече приближавали селото, мъжът се спрял и рекъл:

— Сега знам как да ги ловя. Трябва ти да дохождаш с мене!

МЪРЗЕЛИВИТЕ МЛАДЕЖИ

ПРИКАЗКА НА ЛАМБА

Когато се мръкнало, всички младежи се събрали в колибата и легнали да спят. Единият от тях рекъл на другия:

— Приятелю, затвори вратата!

Но другият отговорил:

— А какво правиш ти? Защо сам не затвориш?

Всички мълкнали.

После друг младеж рекъл:

— Приятелю, затвори вратата!

А тоя отговорил:

— Не, хайде да си лежим така. Който има късмет, той ще си остане здрав и читав!

Настъпила нощта. Дошъл лъвът и отвлякъл крайния от тях. Тогава един младеж пак рекъл:

— Хайде, приятели, да затворим вратата! Лъвът вече отвлече един наш другар.

Но другите отговорили:

— Затвори ти!

И продължили да лежат така. А лъвът дохождал и ги отвлечал един след друг, докато ги извлякъл всичките.

БЕДНЯКЪТ И ВОДНАТА ЖЕНА

ПРИКАЗКА НА ЛАМБА

Живеел си един човек. Той бил тъй беден, че нямало какво да яде. Веднъж взел мрежата и отишъл на реката да лови риба. Хвърлил мрежата и извлякъл една прекрасна жена. Уплашил се беднякът, а жената му казала:

— Да идем в твоето село!

— Не — отговорил беднякът, — роднините ми ще ме изгонят. Аз съм толкова беден, че няма с какво да храня дори себе си.

— Добре — рекла жената. — Хайде да живеем в запуснатата колиба.

И ето, настанили се в запуснатата колиба. Легнали да спят. Когато настъпила дълбока нощ, жената станала и сътворила много прекрасни неща — добитък, и къщи, и роби, и хора. На сутринта беднякът се събудил и видял всичко това. Зачудил се той, а жена му казала:

— Мъжо мой! Всичко това е твое, но само не отивай на онова място, където ме улови!

И той отговорил:

— Защо ще отивам там пак, когато съм станал толкова богат!

И така те живели много дни. Но веднъж този човек видял мрежата си и се запътил на онова място, за което му било казано да не ходи. И ето, когато стигнал там, хвърлил мрежата, изтеглил я и видял друга жена, още по-хубава от първата. Почнал той да я моли:

— Да идем в селото!

Но тя отговорила:

— Не, отпърво иди и убий жена си и после ела да ме вземеш!

Грабнал този човек копието си, отишъл в гората, забил копието в дървото муломбе и копието се обагрило от червения сок като от кръв. Върнал се той и показал копието на жената. Но тя му рекла:

— Не, ти не си я убил, а само си пронизал дървото муломбе.

Той пак се запътил назад, отишъл в селото и убил една девойка-робиня. Но когато се върнал на реката и показал копието, обаярено с кръв, жената рекла:

— Не, ти уби само робинята си. Жена ти е останала жива, тя седи в колибата ти.

И тогава той отърчал в къщи и пробол с копието жена си. И изведнъж, о ужас! Всичко изчезнало — и добитъкът, и робите, и къщите, а заедно с тях и двете жени. И останал той пак сам и дори победен, отколкото бил.

ЧОВЕКЪТ И КОСТЕНУРКАТА

ПРИКАЗКА НА ЛУНДА

Искам да ви разкажа за костенурката Кока. Един човек от село Луба ла-Суку уловил в храсталаците костенурка и я донесъл в село. Едни рекли:

— Хайде да я убием!

Други попитали:

— Как да я убием?

Първите рекли:

— Да я разсечем наполовина!

А костенурката запяла:

*Костенурка Кока
и брадва, о Кока!
Брадвата няма да ме умъртви!*

Попитали тогава хората:

— А с какво да я убием?

Другите рекли:

— Да я убием с камъни!

Уплашила се костенурката и си рекла:

— Ще умра — и запяла:

*Костенурка Кока,
и камък, о Кока!
Камъкът няма да ме умъртви!*

Хората рекли:

— Хайде да я хвърлим в огъня!

А костенурката пак запяла:

*Костенурка Кока,
и огън, о Кока!
Огънят няма да ме умъртви!
На гърба си имам покрив,
и от камък по-корав,
затова не може огън да ме изгори!*

Хората рекли:

— Да я заколим с ножове!

А костенурката запяла:

*Костенурка Кока,
и нож, о Кока,
Ножът няма да ме умъртви!*

Хората рекли тогава:

— Хей ти, какво ще правим с тебе? Как да те убием?

И най-сетне хората решили:

— Хайде да я хвърлим във водата!

Костенурката възкликнала:

— Ох, ще умра там! Какво да прави?

И хората рекли:

— Еуа! Намерихме как да я убием!

Уловили я и я занесли на реката. Хвърлили я там в дълбоко място.

Костенурката потънала, после се показала над водата. Тя плувала и пеела:

Във водата, в моя дом, във водата, в моя дом!

А хората си рекли:

— Я гледай! Костенурката ни излъга. Искахме да я убием с брадва, а тя рече: „Брадвата няма да ме убие“. Казахме, че ще я хвърлим във водата — а тя рече: „Ще умра“. Хвърлихме я във водата, но излиза, че това я спаси.

Ето защо костенурката живее във водата: хората искали да я убият, но тя ги надхитрила.

ХИТРИЯТ ЗАЕК

ПРИКАЗКА НА СУАХИЛИ

Живял едно време един султан и във владенията му нямало вода. И ето, събрали се веднъж всички животни, които живеели там, за да изкопаят кладенец. Едничък само заекът отказал да копае. Оплакали се животните на султана:

— Заекът не иска да копае кладенец.

Султанът им отговорил:

— Добре, оставете го, копайте сами!

Отишли да копаят, а когато изкопали, взели да носят вода. Тогава зайката рекла на заека:

— А какво ще прием ние, откъде ще вземем вода?

А заекът отговорил:

— Не се бой, ще вземем вода от кладенеца.

Научили за това животните и решили да вардят кладенеца.

— Хайде — казали те — да причакаме заека тук, при кладенеца, и да го уловим.

А хиената рекла:

— Аз ще остана тук сама, веднага ще го хвана.

Тя останала да чака и, когато настъпила вечерта, видяла заека, който идел с две катуни: едната от тях била празна, в другата имало мед.

Приближил заекът до кладенеца и казал:

— Слушай, хиено, трябва ми вода. Не може ли да мина оттук?

Хиената му отговорила:

— Щом ти трябва вода, мини!

Тогава заекът рекъл:

— Моята вода е сладка, а твоята лоша, защо ми е твоята вода?

— Слушай, зайо — помолила го хиената, — дай ми да опитам от твоята вода.

Заекът налял малко мед право в устата на хиената. Хиената извикала:

— Сипи ми, сипи ми още, твоята вода наистина е много сладка.

— Добре — рекъл заекът, — но най-напред трябва да те вържа здраво о дървото, за да не паднеш.

— Хубаво де, вържи ме — съгласила се хиената, — само ми дай още от твоята вода и гледай да не ме връзваш много здраво.

Но заекът взел да я връзва о дървото здраво-здраво, а когато я вързал, хиената му рекла:

— Дай ми сега от твоята вода.

Заекът се разсмял, набил хиената, налял вода от кладенеца и си отишъл, като оставил хиената вързана о дървото.

И ето, рано сутринта всички животни се запътили към кладенеца. Щом видели хиената, попитали я:

— Какво се е случило с тебе, хиено?

— Дойдоха много животни и ме вързаха.

— Колко? — попитал лъвът.

— Много, много! — извикала хиената. Но лъвът ѝ рекъл:

— Лъжеш, хиено, тебе те е вързал само заекът.

Животните отвърнали хиената и се върнали в града.

А лъвът рекъл:

— Аз ще остана да пазя кладенеца тази нощ и ще го уловя.

Отишъл лъвът на кладенеца, скрил се в храстите и зачакал. И ето, късно вечерта пак дошъл заекът и почукал по кладенеца:

— Може ли?

Но лъвът нищо не му отговорил, седял тихо.

— Ще взема вода само за къпане, не ми трябва вода за пиене: аз си имам сладка вода — рекъл заекът.

Но лъвът, както преди, мълчал. Тогава заекът взел черпалото, за да си налее вода, но лъвът се хвърлил върху него и го хванал. Заплакал заекът и казал:

— Аз не искам вода, мене съвсем не ми трябва твоята вода, моята вода е по-сладка.

Лъвът помолил:

— Дай ми малко.

И заекът му налял в устата мъничко мед. Лъвът пийнал и рекъл:

— Наистина е сладка, я дай още.

А заекът отговорил:

— Чакай, най-напред трябва да те вържа по-здраво о дървото, за да не паднеш.

— Хайде връзвай — рекъл лъвът нетърпеливо — и дай още вода!

И когато заекът го вързал здраво, лъвът рекъл:

— Хайде, дай де.

Но заекът му отговорил:

— Ти имаш ли ум, лъве?

Той си налял вода, изкъпал се в кладенеца и си отишъл в къщи.

И ето, рано сутринта дошли пак всички животни да видят уловил ли е лъвът заека. Когато хиената видяла лъва, засмяла се и попитала:

— Е, какво, много ли животни те връзваха, лъве?

Лъвът й отговорил:

— Ох, не приказвай, хиено, той ме надхитри.

Животните го отвързали. Тогава костенурката рекла:

— Аз ще го уловя, ще остана тук тази нощ.

Вмъкнала се костенурката в кладенеца и се скрила под водата.

Дошъл заекът при кладенеца и почукал:

— Има ли тук някой днеска?

Костенурката мълчала. Тогава заекът рекъл:

— Добре, аз ще си взема вода.

Налял си заекът вода и се мушнал в кладенеца да се къпе. Щом проврял там дясната си лапа, костенурката веднага го хванала. Заплакал заекът и казал:

— Кой си ти? Аз не искам вода, остави ме, моята вода е сладка, искаш ли да ти дам да опиташ?

Но костенурката все тъй мълчала и здраво го държала за лапата. Тогава заекът проврял лявата си лапа, но тя хванала и нея. Пак заплакал заекът, искал да се измъкне, но костенурката, както преди, го държала здраво.

И на сутринта пак дошли животните, видели заека и рекли:

— Най-сетне уловихме заека! Хайде да го вържем и да го отведем при султана.

— Защо отказваше да копаяш кладенец, а сега мъкнеш вода? — попитал го султанът.

— Заповядай да ме вържат, и аз ще умра — отговорил заекът.

— Вържете го! — заповядал султанът.

— Само не ме връзвайте с кокосово въже^[1] — замолил се заекът, — а ме вържете с бананово, и аз веднага ще умра, щом ме хвърлите на слънце.

Вързали го с бананово въже и го оставили на слънце. И лежал той така много часове поред и изведнъж животните чули как пука банановото въже. Тогава рекли на султана:

— Заекът ще скъса въжето.

Но хитрият заек рекъл:

— Оставете ме, аз умирам.

Най-сетне заекът напрегнал всичките си сили и въжето се скъсало. Тогава хукнал да бяга, колкото му държат краката, така че никой не могъл да го хване.

---

[1] Кокосовото въже е много яко; а банановото, когато изсъхне, лесно се къса. ↑

ПРИКАЗКА ЗА ЛЪВА И ЗАЕКА

ПРИКАЗКА НА СУАХИЛИ

Някога, много отдавна живял един лъв. Тръгнал той веднъж из гората на лов, да си дири храна. Видял едно стадо биволи и си помислил: „Все търся храна, а тя е била пред мене“. Притаил се и, когато биволите приближили, хвърлил се върху един от тях. Завързала се борба. Най-сетне лъвът повалил бивола на земята, забил нокти във врата му и биволът умрял. Ала тази схватка не минала току-така и за лъва: лапата му била наранена. Затова пък той си намерил храна.

Лъвът домъкнал убития бивол под едно сенчесто дърво и седнал там, тежко запъхтян. В това време из гората се разхождал един заек. Щом видял лъва, досетил се, че той е голям господар. Приближил се и го поздравил:

— Добро утро, чичо!

Лъвът рекъл:

— Приближи се, сине мой, аз се поразболях.

Когато заекът се приближил, лъвът го попитал:

— Виждаш ли това месо, заeko?

— Да, виждам го — отговорил заекът, — а ти какво искаш, господарю?

— Искam — рекъл лъвът — да одереш кожата, хубавичко да почистиш месото, да го измиеш, а после да ми донесеш сърцето, дроба и бъбреците, за да уталожа глада си! Не съм ял нищо от сутринта.

Заекът бързо направил всичко така, както му било казано, но сърцето, дроба и бъбреците изпекъл и изял сам. После взел парче тлъсто месо, изпекъл го и го занесъл на лъва. Лъвът погледнал и като видял, че не е онова, което искал, попитал:

— А къде са сърцето, дробът и бъбреците?

— Господарю мой — отговорил заекът, — те изгоряха.

Лъвът премълчал, тъй като го боляла лапата. Взел месото, изял го, пийнал вода, поблагодарил на заека и му рекъл:

— Не ти позволявам да си идеш. Ти трябва да ми приготвяш гореща вода и храна, докато ми оздравее лапата.

— Добре, господарю мой — отговорил заекът, — аз съм твой слуга, мигар ще се осмеля да те оставя болен?

Минали много дни. И ето, че веднъж по тези места минала хиената. Тя се била заблудила. Видяла купчината кокали около жилището на лъва и слюнките ѝ потекли. Заекът видял хиената и я попитал какво иска. Тя отговорила, че научила за болестта на лъва и дошла да го навести.

— Почакай малко — рекъл заекът, — ще, кажа това на лъва.

Отишъл той при лъва и му казал, че хиената дошла да го навести.

— Добре, ей сега ще дойда — рекъл лъвът. Той излязъл, поздравил се с хиената и седнали на земята. Лъвът заповядал на заека:

— Пригответи угощение за гостенката.

Заекът отишъл, събрал за хиената всички кокали, но донесъл малко месо, тъй като знаел, че кокалите са най-хубавото ядене за хиената. Хиената яла, яла, докато се наситила. Дали ѝ вода и тя се напила. После се сбогувала и рекла:

— Велики господарю, днес бързам за къщи, но скоро пак ще дойда да те навестя.

А в себе си помислила: „Виж как добре е съумял да се нареди този заек. Каква хитрост да измисля, та аз да живея тук и да ям тези кокали?“ С тези мисли си отишла в къщи.

След няколко дни хиената пак дошла.

— Мога ли да вляза? — попитала тя.

— Кой е? — обадил се заекът.

— Аз съм, хиената, дойдох да видя болния.

— Влез — отговорил заекът.

— Как ти е лапата? — попитала хиената лъва.

— По-добре — отговорил лъвът.

Те седнали, а заекът отишъл да пригответи яденето. За всеки от тях той приготвил различна храна. На хиената отново донесъл много кокали и тя останала твърде довольна.

Когато се наiali, заекът взел стомната и отишъл за вода, а лъвът и хиената почнали да разговарят.

— Не познаваш ли някое добро лекарство за рани? — попитал лъвът хиената.

— А мигар заекът не ти е дал още лекарството? — попитала хиената.

— Не — отговорил лъвът, — дори не знаех, че умеем да лекува рани.

— Че как тъй — рекла хиената, — заекът е известен лекар и щом не ти е дал още лекарство, прави това не току-тъй.

Лъвът бил много обезпокоен.

— Заекът вече много дни живее тук — рекъл той, — но не ми е приготвил лекарство.

Върнал се заекът със стомната, прелял водата и отново отишъл на кладенеца. А през това време хиената и лъвът продължили своя разговор за него. И, когато заекът отново дошъл със стомната вода, лъвът не се сдържал и го повикал.

— На твои услуги съм, господарю — обадил се заекът.

— Знаеш ли лекарство за рани? — попитал го лъвът. — Хиената ми каза, че си знаел. А ти беше с мене през всичките тези дни и не пригответи лекарство, за да ми оздравее лапата.

Заекът мълком размислял какво да му отговори. „Това са хитрости на хиената зарад ония кокали“ — досетил се той най-сетне.

— Защо мълчиш? — попитал лъвът.

— Мисля, господарю — отговорил заекът, — че това лекарство е мъчно да се пригответи. Затова не ти казах за него по-рано.

— Кое му е трудното? — попитал лъвът. — Кажи, аз искам да оздравея.

И заекът отговорил:

— Господарю мой, помня как родителите ми казваха, че най-доброто лекарство за рани като твоята е кожата от гърба на хиената. Трябва да я вържеш на раната и тогава ще оздравееш.

Лъвът, щом чул думите на заека, без да каже нито дума, се хвърлил върху хиената и одрал цялата кожа от гърба ѝ. Заплакала хиената и избягала.

А лъвът дал на заека одраната кожа и рекъл:

— Лекувай ме!

Заекът изрязал равно кожата и яко завързал с нея раната. Подир няколко дни лъвът се почувствувал съвсем здрав. Тогава разбрал, че заекът наистина е лекар.

И заекът заслужил похвалата на лъва, а хиената само пострадала.

Ето защо и сега, ако погледнеш хиената, ще видиш, че има дълги косми на гърба. Така е, защото те са израснали върху одраното място.

КУЧЕТО И КОТАКЪТ

ПРИКАЗКА НА СУАХИЛИ

Било време, когато само котакът умее да проследява плячката по миризмата. И ето, кучето си помислило: „Колко му е добре на котака, че може да си намира храна по миризмата! Всички други животни трябва непременно да я видят с очите си.“

Решило кучето да помоли котака да го научи как да търси разните неща и да намира пътя по миризмата.

Отишло при котака и му казало:

— Научи ме на твоя занаят — да подушвам миризмите; много трудно си намирам храна.

Котакът се съгласил. Кучето се преселило при котака и той взел да го обучава.

Минало някое време и кучето решило, че се е научило на всичко. И тогава помолило своя учител котака да му позволи да се върне в къщи.

— Искам сега само да си търся храната — рекло му то.

— Ами че ти още не знаеш всичко — отговорил му котакът, — почакай малко.

Но кучето настоявало на своето.

— Добре — решил котакът — ще те пусна, само че не днес, а утре.

На следния ден сутринта котакът рекъл на жена си:

— Когато дойде моят ученик и ме потърси, ти му отговори: „Твоят учител не е тук, иди при него“.

Дошло кучето и попитало котката:

— Къде е моят учител?

— Той отиде на лов, иди при него — отговорила му котката.

Те искали да проверят какво е научило кучето. Кучето пак попитало:

— Къде е той?

— Търси го и ще го намериш.

И ето, кучето помирисало, усетило миризмата на котака и тръгнало по тази миризма.

Дълго вървяло кучето и стигнало до онова място, дето котакът, като скачал незабелязано от камък на камък, бил влязъл в една дупка от едната страна и излязъл от другата, после скочил на един баобаб и седнал на него.

Кучето проследило всичко това по миризмата, а когато стигнало до онова място, откъдето котакът бил скочил на баобаба, знанията му се свършили...

Душило то, душило долу, гледало наоколо, но не намерило котака.

А котакът видял всичко отгоре и му викнал:

— А ето къде съм аз!

Така кучето сбъркало, като избързало да завърши учението си. То мислило, че всичко му е вече известно. А как да постъпи в този случай — не знаело.

— Сега ти, куче, знаеш да намираш по миризмата онова, което се намира на земята — рекъл котакът, — но ако онова, което търсиш, се намира на дърво, ти не можеш да го намериш. Защото избърза и аз не успях да те науча.

Така и досега кучетата не умеят да се катерят по дърветата.

КАТО МАГАРЕТО...

ПРИКАЗКА НА СУАХИЛИ

Живял някога един човек, той бил сляп от рождение. Но веднъж станало чудо: очите му ненадейно се отворили. И случило се така, че пред него в тази минута стояло едно магаре. Слепият видял само това магаре и нищо повече. Но тозчас очите му отново се затворили.

Сега за него целият свят се изчерпвал с това магаре.

Веднъж минал покрай него един човек и рекъл, че някой си построил хубава къща. А слепият попитал:

— Хубава като магарето ли?

Друг път някой рекъл:

— Видях в морето голям кораб.

И слепият отново попитал:

— Голям като магарето ли?

И така било всеки път. Когато някой минавал покрай него и хвалел нещо, той винаги питал прилича ли на магарето.

Всички наоколо все се чудели.

Най-сетне хората попитали слепия:

— Защо, бвана^[1], сравняваш всичко с магарето?

И слепият разправил как веднъж очите му се отворили ненадейно и първото, което видял, било магарето; и оттогава целият свят се изчерпвал за него с това магаре. Хубав като магаре! Голям като магаре! Дълъг като магаре! И към всичко останало той добавял: „като магаре“.

---

[1] Бвана — господин, господар. ↑

ТРИ ИСТИНИ

ПРИКАЗКА НА СУАХИЛИ

Едно време живял един цар. Той издал заповед в царството си, че ако някой човек извърши постъпка, която заслужава смърт, може да му простят само ако каже три истини, които никой не ще може да опровергае.

И случило се така, че един от воините на царя извършил престъпление и избягал в гората.

В гората той увеличил вината си, като убивал всеки човек, който минел оттам.

И царят заповядал на воините си да отидат и да го заловят. Те тръгнали, хванали го и го довели при съдията. Съдията го попитал:

— Знаеш ли заповедта, издадена в тази страна?

И човекът отговорил:

— Да, разбира се.

— Каква е? — попитал съдията.

— Ако искам да ме помилват — отговорил човекът, — трябва да кажа три истини и никой да не може да ги отрече. Ако не мога да кажа, ще бъда убит.

Съдията рекъл:

— Да, така е. Е какво, знаеш ли три такива истини?

— Да, зная — отговорил воинът.

И съдията рекъл:

— Кажи ги.

Като мислел за своето положение, човекът казал тези три истини:

— Ако човек ти каже: „Бях лош от рождение“, не му вярвай.

Съдията помислил и признал истината, защото действително няма хора лоши от рождение, но идва време, когато те стават лоши.

— Ако човек ти каже, че му харесва онова положение, в което сега се намира, не му вярвай — рекъл воинът.

Съдията видял истина и в това.

— Ако човек ти каже: „Пусни ме от съда, ще се върна на другия ден“, не му вярвай.

И съдията отново видял истината: няма такъв глупец, който, излязъл веднъж от устата на смъртта, би се върнал отново там.

И съдията рекъл на човека:

— Така е, думите ти са истинни, човек не може да ги отрече.

И пуснали, човека, и той се спасил от наказанието.

ИСТОРИЯ ЗА ЧОВЕКА И ДЕЦАТА МУ

ПРИКАЗКА НАСУАХИЛИ

Живял един човек и той имал трима сина. Цялото му богатство се състояло от триста сребърника, които той заровил под пода в стаята за умиване.

Когато се разболял, помислил: „Имам три деца и жена. Те са мои наследници, но тия пари са малко за тях. Я да ги завещая на всеки поотделно, но те да не знаят за това.“

Повикал жена си и рекъл:

— Скоро ще умра. Имам триста сребърника и мои наследници сте ти и нашите деца. Но децата няма да ги наследят дотогава, докато не получат наследство от султана Мриси, а когато се върнат от него, ще получат тия пари.

После повикал най-големия си син и му рекъл:

— Синко, усещам, че смъртта ми приближава. И искам да знаеш: имам триста сребърника. Те са заровени под умивалната стая. Това е твоето наследство; не казвай за това на братята си. Но отначало ти трябва да получиш наследство от султана Мриси.

После повикал средния син и му рекъл същото, което и на по-големия. И най-сетне, като повикал най-малкия, повторил същото. И всекиго оставил в заблуждение, че е обичан повече от другите и че ще получи наследството едничък той.

Когато бащата умрял, синовете го погребали. След като свършил погребалният обред, най-големият син отишъл през нощта в умивалната стая, изкопал парите, за които говорил баща му, и си ги взел. Средният син също така отишъл да изкопае тия пари, но не намерил нищо. „Тате ме излъга“ — решил той и се прибрал. Отишъл най-малкият син да изкопае парите, но също не намерил нищо. „Мигар тате ме излъга? — помислил той. — Не, парите наистина са били тук, но някой ги е взел“. Върнал се и легнал да спи. На сутринта рекъл на братята си:

— Тате каза, че под умивалната стая са заровени триста сребърника. Отидох да видя, но нищо не намерих.

— И аз.

— И аз — отговорили братята.

— Но тате — продължил най-малкият — каза, че тези пари ние не бива да взимаме дотогава, докато не получим наследство от султана Мриси. И оня, който е взел парите, не е постъпил добре. Нарушил е завета на тате.

Сговорили се братята да отидат при султана Мриси. Взели хляб, печена царевица, вода и потеглили на път. Напред вървял най-големият, след него средният и отзад — най-малкият.

По пътя най-големият видял следи от животно и рекъл:

— Това са следи от животно и това животно е камила.

— И камилата е натоварена с железни пръти — забелязал средният.

А най-малкият рекъл:

— И е минала тук преди час.

Продължили по-нататък и срещнали един човек.

— Не сте ли видели едно животно? — попитал той.

— Това животно не е ли камила? — попитал най-големият брат.

— Да.

— А тя не е ли натоварена с железни пръти? — попитал средният брат.

— Да.

— И не мина ли преди един час? — рекъл най-малкият брат.

— Да.

— Тя мина ей оттам — рекли братята.

И продължили по-нататък. Под едно дърво на пътя пак видели следи.

— Тук е седял човек — рекъл най-големият.

— И този човек е жена — рекъл средният.

— И на гърба си има дете — рекъл най-малкият.

Като повървели още малко, срещнали един минувач.

— Не видяхте ли тук човек? — попитал той.

— Този човек жена ли е? — попитал най-големият.

— Да, господине.

— А нямаше ли тя златна гривна? — попитал средният.

— О, да, господине.

— И на гърба си носеше ли дете? — попитал най-малкият.

— Да, господине.

— Ние я оставихме ей там — рекли братята и тръгнали отново.

На пътя видели един убит човек без глава.

— Този човек е убит и той е мъж — рекъл най-големият.

— Той е имал дълга брада — рекъл средният.

— И този човек е старец. Той е на седемдесет-осемдесет години — рекъл най-малкият.

Продължили по-нататък и срещнали сина на убития.

— Не сте ли видели един човек?

— Мъж ли? — попитал най-големият.

— Да.

— Има ли дълга брада? — попитал средният.

— Да.

— И е много стар. Не е ли на седемдесет-осемдесет години? — попитал най-малкият.

— Да.

— Видяхме го ей там — отговорили братята. Повървял синът малко и видял убития си баща.

„Те са го убили“ — помислил той.

А през това време братята пристигнали при султана Мриси. Султанът ги посрещнал с радост, дал им къща, дето те се настанили, и пожелал да почерпи гостите си. Заповядал на надзирателя на своите плантации да приготви оризова каша и ястие от козе месо. Но когато братята дошли и видели яденето, най-големият рекъл:

— Оризовата каша е съмнителна.

Средният рекъл:

— И ястието е също съмнително.

А най-малкият добавил:

— И сам султанът е съмнителен.

Робите чули разговора на братята, отърчали при султана и му разправили всичко.

— Идете да ги повикате — рекъл той. Когато братята дошли, султанът им рекъл:

— Поканих ви при себе си, а вие ме ругаете отгоре на това.

— Че как те ругаем? — попитали братята. Преди султанът да отговори, дошъл господарят на камила, когото те срещнали на пътя. Той дошъл да се оплаче на султана, че тия младежи откраднали камила му.

Султанът попитал братята:

— Защо сте откраднали камила?

— Та мигар сме я откраднали, султане? — зачудили се братята.
— Мигар той ни е видял с нея?

Стопанинът на камила отговорил:

— Те ми описаха всичките ѝ белези. А биха ли могли да ги кажат, ако не бяха я виждали?

— Как сте узнали белезите на камила, без да я видите? — попитал султанът.

Най-големият рекъл:

— Познах, че е камила, по следите ѝ.

Средният рекъл:

— Познах, че носи железни пръти, тъй като копитата ѝ бяха оставили много дълбока следа. Разбрах, че носи тежък товар, а какво може да бъде по-тежко от железни пръти?

Най-малкият рекъл:

— Познах, че е минала приблизително преди час, тъй като следите ѝ бяха затъпкани от хората, които са минали след нея. Ние ги срещнахме, а камила не видяхме.

Султанът отговорил на стопанина на камила:

— Те не са откраднали своята камила, върви си в къщи.

Преди той да си отиде, дошъл да се оплаче човекът, който търсел жена си.

— Господарю, те отвлякоха жена ми.

— Защо сте направили това? — попитал султанът братята.

— Не, ние не сме отвлекли жена му! — провикнали се братята.

— Тогава как знаете белезите ѝ, ако не сте я видели? — попитал този човек.

Най-големият рекъл:

— Аз го попитах: „Човекът, когото търсиш, жена ли е?“ Мигар това е кражба, господарю?

Средният рекъл:

— Познах, че е жена, тъй като видях златна гривна под дървото, дето е седяла, но не я пипнах.

Най-малкият рекъл:

— Познах, че има на гърба си дете, тъй като тя не би си отишла без гривната. Тя я е дала на детето да си поиграе с нея, гривната се е изплъзнала от ръцете на детето, а майката не е знаела за това.

— Правдиви са думите ви — рекъл султанът. — Те не са видели жена ти. Върви си!

След това дошъл човекът, на когото бил убит бащата, и рекъл:

— Те убиха баща ми.

— Защо сте направили това? — попитал султанът младежите.

— Не, господарю, ние не сме го убивали.

— А откъде тогава знаете как е изглеждал? — възкликнал човекът.

Най-големият отговорил:

— Покрай нас мина ей този човек и попита не сме ли срещали някого. „Мъж ли?“ — попитах аз. — „Да“ — отговори той. Мигар това е убийство, господарю?

Средният отговорил:

— Познах, че е имал брада, тъй като видях дълги косми на гърдите му, и разбрах, че му няма брадата.

Най-малкият отговорил:

— Познах, че е на седемдесет-осемдесет години по неговата кръв. Тя е бледа, в нея има много вода. А такава кръв, знам, имат само старците.

— Правдиви са думите им — рекъл султанът. — Те не са убили твоя баща. Иди си в къщи!

Султанът бил учуден от мъдрите отговори на братята. И сега поискал да узнае какво значела думата „съмнителен“.

— Кажете ми защо казахте: кашата е съмнителна, козето месо е съмнително и аз съм съмнителен.

Най-големият отговорил:

— Кашата е съмнителна, тъй като оризът е дълъг и дебел. Знам, че такъв ориз расте по гробовете, тъй като там почвата е много плодородна. А кашата от такъв ориз мигар не е съмнителна?

Средният отговорил:

— Месото е съмнително, тъй като е много тлъсто. Знам, че този козел не е кърмен от коза.

Най-малкият отговорил:

— Познах, че султанът е съмнителен по неговия изглед.

Султанът много се разсърдил. Повикал надзирателя на плантацията си и го попитал за ориза.

— Да, господарю, оризът наистина е расъл по гробовете — отговорил той.

— А козелът?

— Да, господарю, майка му умря, когато беше мъничък, и магарица го откърми с млякото си.

„Правдиви са думите им“ — помислил султанът. След това повикал майка си и ѝ заповядал да му разкаже цялата истина за него. Майка му рекла:

— Наистина, синко, ти не си син на умрелия султан, ти си син на моя пръв мъж — бедуина.

„Тези младежи нямат по ум равни на себе си“ — помислил султанът. Той щедро ги надарил и им позволил да се върнат в къщи. Понеже се страхувал да не би да разкажат на хората, че той не е син на умрелия султан, решил да ги убие, но така, че никой да не узнае за това. И когато братята се приготвили за път, той взел три червени дрехи и ги облякъл с тях, а на синовете си турил бели дрехи.

— Идете да изпратите гостите — рекъл им султанът. А когато те излезли, повикал войните си и им заповядал да вървят подир тях и да убият онези младежи, които ще носят червени дрехи.

Ала братята се досетили за онова, което намислил султанът, и рекли на синовете му:

— Червените дрехи са символ на султанска власт. Ние не можем да ги носим. А белите дрехи са знак на скръб. На нас по приляга да ги носим, тъй като баща ни умря неотдавна. Хайде да си ги разменим.

И те си разменили дрехите. Синовете на султана облекли червените дрехи, братята — белите, а тъй като на войните било заповядано, когато срещнат младежите, да убият ония, които ще носят червени дрехи, те направили така. Убили синовете на султана, а младежите се върнали при него.

Когато султанът ги видял в бели дрехи, разбрал, че няма да ги надхитри и им дал много пари. Така братята изпълнили волята на баща

си. Отначало получили наследството от султана Мриси, а после, като се върнали в къщи, наследството на баща си.

СЪВЕТЪТ НА ЛУДИЯ ПРИКАЗКА НА ГАНДА

Веднъж в старо време царят заповядал да повикат Валукага, неговия главен ковач. Той му дал много парчета желязо и рекъл:

— Искам да ми направиш един истински човек, който ще може да ходи и да приказва, да има кръв и разум.

— Добре, господарю мой — отговорил Валукага и, като се поклонил доземи на царя, тръгнал си за дома.

Занесъл Валукага желязото в къщи, но не знаел как да изкове истински човек — защото по цялата земя нямало още ковач, който да може да направи това.

Ходил Валукага при всичките си приятели да иска от тях съвет: той не можел да каже на царя, че се отказва да изпълни повелята му, тъй като щели да го сметнат за бунтовник и да го накажат веднага. Но ни един от приятелите му не могъл да му даде съвет.

Валукага си тръгнал за в къщи много разтревожен. Из пътя случайно срещнал един човек, когото някога познавал добре и с когото били приятели. Този човек отдавна бил изгубил разсъдъка си и живеел сега съвсем сам в гората. Валукага не знаел за това, но при срещата веднага разбрал всичко.

Безумецът учтиво се поздравил с ковача и Валукага учтиво отговорил на неговия поздрав. Болният попитал:

— Откъде идеш?

Като се побавил малко, ковачът отговорил:

— Ида от хълма. Ходих да искам съвет как да постъпя: царят ми даде много парчета желязо и ми заповяда да ги превърна в истински човек; а как да направя това не знам.

Тогава приятелят на Валукага му дал такъв съвет:

— Иди при царя и му кажи: „Ако искаш да направя човека бързо и добре, заповядай на всички багандци да си обръснат косите и да ги изгорят, за да се получат хиляда чувала въглища. Освен това трябва ми вода за охлаждане на желязото, затова заповядай на багандци да

изплачат толкова сълзи, колкото са нужни, за да се напълнят сто делви.“

Като поблагодарил за съвета, Валукага отишъл право при царя и му казал онова, което му поръчал бедният болен приятел. Той рекъл, че с дървени въглища и речна вода не може да се направи истински човек.

Царят изслушал ковача и заповядал веднага на багандци да обръснат косите си и да ги превърнат във въглища, също тъй да изплачат сто делви сълзи.

Но когато всички коси били изгорени, не се получил дори и един чувал въглища, а със сълзите налели само две-три делви. Когато царят видял, че не може да събере толкоз въглища и вода, пратил да повикат Валукага и му рекъл:

— Остави работата, ти не можеш да направиш човека, защото нямаме достатъчно въглища и вода.

Спасеният по такъв начин. Валукага поблагодарил на царя и рекъл:

— Аз те молих да ми намериш коси и сълзи, тоест да направиш онова, което е свръх силите ти, но и ти, господарю мой, ми даде задача, която е свръх моите сили: никога нито един ковач не е правил още от желязо човек с кръв и разум, който да може да ходи и да приказва.

Царят се разсмял и рекъл:

— Умен човек си ти, Валукага! Онова, което казваш, е справедливо.

Оттук иде поговорката: „Ако безумният ти дава добър съвет, следвай го и няма да съжаляваш“. Защото в края на краищата тъкмо безумният човек дал на Валукага мъдър съвет, а умните му приятели не му помогнали с нищо.

ПРИКАЗКИ ЗА АБУ-НУВАС

ПРИКАЗКА НА СУАХИЛИ

I

Живял някога Абу-Нувас. Той бил любимец на Харун ар-Рашид^[1]. Веднъж Абу-Нувас поискал да купи магаре, но нямал пари. Абу-Нувас решил да поиска пари от Харун ар-Рашид и отишъл в двореца му. Но Харун ар-Рашид не приемал този ден и вратарите не искали да пуснат Абу-Нувас в двореца, макар да знаели, че му трябват пари. В това време излязъл главният вратар и рекъл на Абу-Нувас:

— Ще ти дам позволение да влезеш в двореца, но трябва да ми дадеш половината от онова, което ще получиш от султана.

Спогодили се. Когато договорът бил подписан, главният вратар взел разписката на Абу-Нувас, а Абу-Нувас взел разписката на стария вратар. После Абу-Нувас се качил при Харун ар-Рашид и, като го поздравил, мълчаливо седнал пред него.

— Какво има, Абу-Нувас? — попитал Харун ар-Рашид.

— Искам да ми ударят сто тояги — отговорил Абу-Нувас.

Харун ар-Рашид обичал много Абу-Нувас и му било жал да го бие, но Абу-Нувас молил толкова много, че той взел тоягата и почнал да го бие. Но не го бил силно. Когато му ударил петдесет тояги, Абу-Нувас извадил разписката на главния вратар, показал я на Харун ар-Рашид и рекъл:

— Ние с моя приятел се споразумяхме да разделим наполовината всичко, което получа от тебе. Аз получих петдесет тояги, останалите петдесет нека получи той.

Тогава Харун ар-Рашид заповядал да доведат главния вратар и да му ударят петдесет тояги.

— Това да ти е за поука, та да не постъпваш друг път така — рекъл му той.

Вратарят съжалил горчиво за своя договор с Абу-Нувас.

---

[1] Харун ар-Рашид — един от абасидските халифи, който управлявал през VIII век в Багдад. Споменава се неведнъж в приказките „1001 нощ“. ↑

II

Веднъж, когато магарето на Абу-Нувас поискало да пие и нямало в какво да му се даде вода, Абу-Нувас отишъл при съседа си да поиска едно гърне. Взел гърнето, върнал се в къщи и напоил магарето. Гърнето останало у Абу-Нувас три дни. А на четвъртия ден той сложил в него едно мъничко гърне и го занесъл на съседа. Съседът взел гърнето, надникнал вътре и като видял мъничкото гърне, извикал:

— То не е мое!

— Но аз не съм крадец, не искам да взимам чуждото — отговорил Абу-Нувас, — твоето гърне роди при мене и това е неговото дете.

Съседът много се зарадвал и помислил: „Каква щастлива къща има Абу-Нувас. Там се раждат дори гърнета.“

Когато на третия ден Абу-Нувас отново дошъл да иска гърнето, съседът му го дал, но Абу-Нувас не го върнал вече. Тогава съседът отишъл при него сам.

— Твоето гърне умря — рекъл Абу-Нувас.

— Как, та гърне може ли да умре? — възкликнал съседът.

— А мигър може да ражда? — попитал Абу-Нувас.

— Може — отговорил съседът.

— Тогава всичко, което се ражда, умира — рекъл Абу-Нувас.

Съседът попитал учените хора и те потвърдили това.

Така гърнето останало у Абу-Нувас.

III

Веднъж един търговец заклал козел. Докато го пекъл, дошъл един беден човек, седнал настрана и взел да яде своята оскъдна храна, подправена с миризмата от печеното месо.

Сутринта беднякът срещнал търговеца и му рекъл:

— Бвана, ти много ми помогна вчера, даде ми много вкусна подправка — миризмата от печеното месо, и аз се нахраних добре.

— А! Ето значи защо моето печено месо било без миризма — провикнал се търговецът. Той отишъл да се оплаче на Харун ар-Рашид, който заповядал на бедняка да плати дванайсет рупии.^[1]

Беднякът се запътил за дома си, като плачел горчиво, защото нямал никакви пари. Из пътя срещнал Абу-Нувас и му разправил всичко. Абу-Нувас извадил дванайсет рупии, дал ги на бедняка и му рекъл:

— Тези пари ще дадеш на търговеца, но не му ги давай, докато не дойда аз.

На сутринта търговецът и беднякът отишли при Харун ар-Рашид.

— Дойдох да платя на търговеца парите — рекъл беднякът, — но аз не съм ял месото, само вдъхвах миризмата.

В това време дошъл Абу-Нувас и му разправили каква е работата.

— Къде са твоите дванайсет рупии, бедняко? — попитал Абу-Нувас.

— Ето ги — отговорил беднякът и подал парите.

Абу-Нувас ги взел и повикал търговеца, за да му ги даде.

Когато търговецът поискал да вземе парите, Абу-Нувас рекъл:

— Почакай!

После хвърлил парите на пода й рекъл:

— Чуваш ли звъна на тези монети? Вземи си го. Нали беднякът не е ял месото, а само миризмата.

Търговецът не могъл да възрази нищо на това. А Абу-Нувас дал парите на бедняка и той с радост си отишъл в къщи.

[1] Рупия — индийска монета, с която си служили и в Африка. [↑](#)

КОТКИТЕ И ДОМАШНИТЕ ПТИЦИ

ПРИКАЗКА НА ГАНДА

Било време, когато домашните птици господарували над дивите котки, заповядвали им като на слуги и ги карали да им намират храна. Птиците взимали за себе си четири пети от всичко, което котките сполучвали да намерят. Котките не били доволни от това и неведнъж се бунтували, но птиците винаги успявали да ги усмирят: те заплашвали котките, че ще ги изгорят с пламъка на гребенчетата си.

Но веднъж в къщата на котките угаснал огънят и една котка-майка пратила най-малкия от семейството да иска от птиците огън. Дошло котенцето в къщата на птиците и видяло, че петелът е съвсем пиян и спи мъртвешки сън, а никой друг няма в къщи. Котенцето искало да разбуди петела, но той не се събуждал. То изтичало в къщи при майка си и разказало всичко, каквото видяло. Майка му заповядала да вземе снопче сено и отново да отиде в къщата на птиците.

— Допри сеното до гребенчето на петела и ми донеси огън — рекла тя на сина си.

Котенцето направило така, както му казала майка му. Отишло в къщата на петела, който все още спял, предпазливо се приближило до червеното гребенче и допряло сеното до него. Но сеното не пламнало. Котенцето отново отърчало в къщи и този път се върнало заедно с майка си, която не повярвала, че синът ѝ е направил всичко така, както му била заръчала. Котката полекичка се приближила до заспалия петел и предпазливо докоснала със снопчето сено гребенчето, но сеното не пламнало. Тя подухала върху сеното, но нито една искрица не излетяла оттам. Тогава решила да се допре с ръка до гребенчето — дали пари то? За голямо учудване на котката гребенчето било съвсем студено, макар и да било червено като огън.

Тогава котките се одързостили: те събудили петела и му казали, че нямат намерение вече да служат на домашните птици, че са се уморили от тяхната тирания. Петелът страшно се разсърдил, вдигнал шум и искал да стресне котките със заплахите си, но сега това не му се

удало: котките знаели, че всички негови заплахи са празно самохвалство. Като виждали, че всичко е пропаднало, че няма да изплашат вече котките, домашните птици отишли при човека, за да намерят у него убежище от котките, които станали сега техни врагове.

БЕДНЯКЪТ АГБОНГБОТИЛЕ

ПРИКАЗКА НА ЙОРУБА

Агбонгботиле бил много беден. Нямал нито какво да яде, нито какво да облече. И ето веднъж решил, че е по-добре да напусне тези места. Той отишъл и намерил убежище в един празен термитник^[1]. Хранел се само с палмови орехи, защото нямало нищо друго. Така минали много месеци, но Агбонгботиле не искал да умира. Всяко утро той се обръщал към бога Ориша:

— О, Ориша, благодаря ти. Благодаря ти днес, защото съм още жив.

И така живеел като полски плъх — ял само кокосови орехи и пил вода.

А в това време по тия места живял друг беден човек, комуто останали много малко пари. И той решил, че най-добре е за него да отиде да се обеси. Той купил сладкиши агиди, еко и изпекъл питка. После намерил хубаво въже, за да се обеси, и отишъл право на онова място, дето живеел Агбонгботиле. Но беднякът не знаел, че Агбонгботиле бил там; той се покачил на едно дърво и завързал въжето. До мръкване седял на клона на дървото. Най-после изял една агидата и хвърлил листа на земята. Когато видял листа, Агбонгботиле изтичал, грабнал листа, изял го и почнал да благодари на бога Ориша. Беднякът видял това. Той изял остатъка от агидата и пак хвърлил листа долу. Агбонгботиле прибрал листа, скрил го и отново поблагодарил на Ориша. Като чул това, беднякът слязъл от дървото и разказъл на Агбонгботиле, че иска да се обеси, защото няма пари. Агбонгботиле рекъл:

— Ето вече седем месеца как нямам пари. Ям само кокосови орехи, но пак не съм се обесил. Не бива, защото си беден човек, да правиш това. Върви по своя път и ще си намериш щастието. Когато станеш голям човек, спомни си за мене.

И беднякът си отишъл. По пътя срещнал хора, които били пратени от вожда на големия град, за да намерят чужденец и да го

направят цар.

— Ти кой си? — попитали те бедняка. И бедният човек рекъл:

— Аз съм чужденец.

Те се зарадвали, че той е тъкмо оня, когото търсели, и го взели със себе си. Поклонили му се, дали му кон, жени и хубава къща и го направили цар.

Минали седем години и царят забравил, че някога бил бедняк. Сега ял по всяко време всичко, което поисквал. Веднъж си спомнил за Агбонгботиле. Заповядал на слугите да приготвят повече храна и да доведат кон, за да идат на мястото, дето живеел Агбонгботиле.

Пристигнали там и намерили Агбонгботиле в термитника. Той много се уплашил, когато ги видял, и помислил, че са дошли да го убият, защото живеел без дрехи. Но те го предумали да излезе, дали му ядене, пиене, дрехи и всичко, което било потребно, и го повели към къщата на царя, за да го направят помощник на царя. Агбонгботиле не познал човека, който бил цар. Царят му рекъл:

— Аз съм оня, когото ти спаси от смърт. Аз бях беден тогава и исках да се обеса.

Агбонгботиле си спомнил за него и царят го направил свой помощник.

Когато царят ставал сутрин от леглото, той не се молил на Ориша, а Агбонгботиле винаги правел това.

В къщата на оня цар имало седем врати и една от тях царят не смееел да отваря, защото му били казали: „Всички шест врати са отворени за тебе освен една. Да не си помислял да отваряш тази врата.“

Но веднъж царят решил да отвори забранената врата и да види какво се намира зад нея. Затова повикал Агбонгботиле и Агбонгботиле се съгласил да отиде с царя, но не пожелал да влезе в забранената врата. Тогава царят отворил вратата и влязъл вътре. Вратата се хлопнала веднага след него и Агбонгботиле останал сам. А когато царят поискал да излезе от стаята и се обърнал назад, намерил се изведнъж пак в своя град и станал такъв бедняк, какъвто бил.

---

[1] Мравуняк на южни насекоми, подобни на мравките. ↑

СЛЪНЦЕТО И МЕСЕЧИНАТА ДАХОМОЙСКА ПРИКАЗКА

Слънцето и месечината били кръвни роднини. Веднъж месечината рекла на слънцето:

— Хайде да хвърлим нашите деца от небето на земята.

Слънцето се съгласило. В уречения ден месечината скрила децата си, а вместо тях събрала цял чувал камъни и отишла при слънцето. А слънцето не се досетило за това коварство и натуряло децата си в чувала. Метнали те чувалите на гръб и се спуснали на земята.

Дълго вървели по земята, докато стигнали до една голяма река. Месечината започнала да изсипва тогава камъните от своя чувал в реката. Видяло това слънцето и също изсипало там своя чувал, а после двамата си тръгнали за къщи.

Свършил денят. Залязло слънцето, а на небето излязла месечината с децата си. Разсърдило се тогава слънцето, смъкнало месечината от небето и почнало да я разпитва защо го е накарала да хвърли децата си в реката. Месечината отговорила на слънцето:

— Много голяма е твоята сила. Нека децата ти останат във водата и се превърнат на риби. А хората ще ловят риби и ще се хранят с тях.

И ето оттогава слънцето и месечината престанали да живеят помежду си в мир. И до ден днешен между тях няма сговор.

НЕБЛАГОДАРНОСТ ДАХОМЕЙСКА ПРИКАЗКА

Антилопата Тро и дървото Козо били по-рано неразделни приятели. А се сприятелили така.

Тро често трябвало да се спасява с бягство от своите преследвачи — ловците и хищните зверове. Тя се забелязвала лесно поради високия си ръст и дългите си рога.

Веднъж, изнемощяла от дълго тичане, антилопата спряла да си почине под дървото и взела да му разказва за нещастията си.

— Сестро — рекъл Козо, — най-лесно е да се спасиш от преследвачите си. Щом видиш, че те заплашва някаква опасност, тозчас се скрий под широките ми и големи клони — те се спущат почти до земята и са покрити с гъста шума. Аз ще ти дам закрила.

Тро поблагодарила горещо на дървото. И сега често се спасявала от враговете си под надеждната закрила на своя приятел. Тя се чувствувала в пълна безопасност под клоните му, тъй като нито човек, нито звяр можели да я видят.

Една заран антилопата почивала на своето обикновено място. Като огладняла и не ѝ се щяло да отиде да си търси храна, антилопата почнала да яде листата на дървото.

— Какво правиш, нещастнице! — провикнал се Козо. — Аз ти дадох убежище, а ето ти как ми се отплащаш.

В отговор Тро не казала нищо и продължила да яде. И така било всеки ден. Много се харесали на антилопата листата на дървото и тя ошмулила всички клони, до които могла да достигне.

А след няколко дни минал покрай това място един ловец и веднага съгледал антилопата. Тя спяла дълбоко под дървото и листата не я закриляли. Ловецът се прицелил и убил антилопата.

Така Тро заплатила с живота си за своята черна неблагодарност.

МЪРЗЕЛИВКА

ДАХОМЕЙСКА ПРИКАЗКА

В едно семейство расла девойка на име Догбе. Тя имала много братя и сестри. Всички деца според силите си помагали на родителите на полето и в къщи. Само Догбе не знаела да прави нищо и не искала да се научи на нищо. Така станала мързеливка.

Тя пораснала и станала много хубава девойка. Един момък обикнал Догбе за нейната хубост и дошъл да се сватоса за нея. Но родителите на Догбе не я дали — казали му, че той няма да сполучи с такава жена. Тя няма да му приготви нито акаса^[1], нито палмово вино, защото не знае да прави нищо.

Момъкът си отишъл, а оскърбената Догбе заплакала горчиво. Плакала цял ден и легнала да спи със сълзи на очи. А на сутринта станала и помолила майка си да ѝ помогне да се избави от мързела, да се научи да работи.

— Научи се първо да приготвяш храна, дъще. Ето например акаса. Никак не е мъчно да я приготвиш. Вземи царевица, натопи я през деня във вода, след това я счукай, събери цялото брашно и го залей с вода. Триците ще изплават отгоре, ти ги обери от останалото брашно, а тестото сложи да се вари, доливай в него вода и го бъркай през цялото време. Когато тестото изплава отгоре, значи се е сварило. Можеш да правиш от него хлебчета, да ги завиваш в листа и да ги отнасяш за продан на пазара.

На следния ден Догбе, още щом се събудила, взела от баща си пари, купила царевица и почнала да прави от нея хлебчета, както я научила майка ѝ. А после ги занесла за продан на пазара. Така правила тя всеки ден и спечелила доста пари.

Веднъж момъкът, който се сватосвал за Догбе, отишъл на пазара и си купил там няколко хлебчета. Те му харесали. Взел да разпитва кой е приготвил тия вкусни хлебчета и много се зарадвал, когато научил, че били хлебчетата на Догбе. Скоро той се оженил за Догбе. Младите

били много щастливи и мъжът не можел да се нарадва, че има такава трудолюбива жена.

---

[1] Акаса — националното ядене на дахомейците и хората от племето еве. То е по особен начин приготвено тесто, от което правят питки. ↑

ЗАЩО ЯРЕБИЦАТА НЯМА ОПАШКА

ПРИКАЗКА НА ЕВЕ

Когато Маву^[1] раздавал на птиците криле, той не им дал опашки. Рекъл, че всяка птица трябва сама да си купи опашка. А се продават те в еди-кой си град и всяка опашка струва пет каури^[2]. Ако някой няма пари да си купи опашка, направена за него, Маву после няма да му продаде вече никаква опашка. И той определил ден, когато всички птици трябва да се съберат.

В определения ден дошли птиците със своите каури и си купили опашки. Само яребицата не отишла да си купи опашка, защото нямала пари. Съжалил се Маву над яребицата и решил да я почака малко. Той мислел, че тя после ще дойде да си потърси опашката. Но яребицата не дошла. Тогава Маву продал опашката ѝ на дивия гълъб — врага на яребицата.

Върнал се гълъбът от града и почнал да се хвали с опашката си пред яребицата; той все я ядосвал и я питал:

— Градът е толкова близо, боиш ли се да отидеш там, за да си купиш украшение?

А яребицата отговорила на това:

— Богатството още не е храброст.

Така те се скарали и тази свада продължава и досега. Щом види гълъбът яребицата, започва да вика:

— Градът е близо, градът е близо!

А яребицата му отговаря:

— Богатството не е храброст.

И така между тях няма мир.

---

[1] Маву — властелин на небето, върховно божество у дахомейците и у племето еве. ↑

[2] Каури — раковина; употребявала се като дребна монета. ↑

ПРИКАЗКА ЗА ДЕВОЙКАТА, КОЯТО ВРЪЩАЛА ЖЕНИХИТЕ СИ ПРИКАЗКА НА ЕВЕ

Живели един мъж и една жена. Те имали малка дъщеря. Пораснало момичето и станало хубава девойка. Родителите ѝ били богати хора и в тяхната къща дохождали много момци — да искат дъщеря им. Но девойката отговаряла на всички:

— Не е дошло още време.

А времето минавало, младите хора пак се връщали при нея, но тя все им отказвала:

— Аз имам хубава снага, хубаво лице, затова не бързам да се омъжа.

Чул веднъж леопардът думите на девойката. Превърнал се на хубав момък, взел в ръка санку^[1], пременил се и отишъл в къщата, дето живеели родителите с придирчивата дъщеря. Приближил се момъкът до родителите и рекъл:

— Обикновено изглеждам силен и юначен, но сега вече не съм такъв — разболях се от любов.

Тогава бащата му отговорил:

— Ако казваш истината, вземи онова, което ти харесва.

— Готов съм — рекъл момъкът и влязъл в къщата.

Допаднал момъкът на своеволната девойка, взела тя да го гощава. Тогава той я попитал съгласна ли е да му стане жена и девойката най-сетне дала съгласието си.

Зарадвали се родителите.

Дали на щерка си много неща, двама роби, кози, овце и домашни птици. Бащата казал на младите напътствени думи, майката ги прегърнала и те потеглили на път. Родителите тръгнали да изпровождат младите. Като повървели малко, те се простили още веднъж с тях и се върнали в къщи.

Младата жена и мъжът ѝ продължили своя път сами. Вървели хванати за ръце и разговаряли. Изведнъж мъжът рекъл:

— Яде ми се.

— Ето малко ямса, хапни си! — отговорила жена му.

Мъжът отказал.

— Тогава хапни пилета — рекла жената. Мъжът взел и изял всичките птици, които им били дали за из пътя.

Минало малко време и мъжът попитал пак:

— Нямаш ли нещо за ядене? Гладен съм.

Нямало повече запаси и жената предложила да заколят овцата. Мъжът се съгласил и за миг я изял. Не успели да извървят няколко крачки, и мъжът отново рекъл, че е гладен. Този път жена му предложила козите и той ги изял всичките. А след някое време мъжът пак попитал жена си:

— Няма ли още нещо за ядене?

Клетата жена отговорила, че всичко е изядено и няма вече нищо.

— Как няма — зачудил се мъжът, — ами двамата роби?

Тогава младата жена почнала да плаче и рекла:

— Вземи ги, щом е писано да се случи това. Мъжът отвел робите в храсталака, превърнал се на леопард и ги изял. После отново се превърнал в млад мъж и закрачил из пътя до жена си. До някое време вървели мълчаливо, но после той рекъл:

— Гладен съм, дай ми да си хапна нещо. Заплакала младата жена, разбрала, че сега е дошъл нейният ред.

Покрай тях минавал един ловец. Той чул виковете, скрил се в храстите и почнал да гледа какво ще се случи. Вижда — една млада жена паднала на земята и плаче, а мъжът завчас се превърнал на леопард и се приготвил да скочи. А-ха да се нахвърли върху жената. Изскочил ловецът от храстите, грабнал пушката, гръмнал и убил леопарда на място. После се приближил до младата жена и ѝ помогнал да стане. Тя взела да му благодари горещо. Разприказвали се и жената му разправила цялата си неволя. Ловецът отрязал опашката на леопарда и я дал за спомен на младата жена, а после я повикал при себе си на гости. Скоро те се оженили.

Ето и цялата приказка. Нека младите девойки я запомнят добре. Ако момците дохождат по няколко пъти да се сватосват за тях, а те им

отказват без причина, дивите зверове се превръщат в мъже и отвличат тези девойки.

---

[1] Санку — струнен музикален инструмент. ↑

КАК ПАЯКЪТ ЗАПЛАТИЛ СВОЯ ДЪЛГ НА УПРАВИТЕЛЯ ПРИКАЗКА НА ЕВЕ

Един управител заповядал веднъж да свикат всички негови поданици, за да поприказва с тях. Той взел един козел, заповядал да го вържат в храстите, а после да го заколят и да приготвят угощение.

Събрали се поданиците. Паякът дошъл най-късно от всички. Видял той вързания в храстите козел и извикал:

— О, управителю Татракпо, да стъкна ли огън?

В гората му се обадило ехото. А Паякът си рекъл: „Управителят ми отговори да стъкна огън“. Паякът извикал пак:

— Да поставя ли яденето на огъня?

И пак се обадило ехото.

Паякът заклал козела, сварил го и приготвил угощение. После отново попитал:

— Мога ли да опитам яденето?

Като взел отново ехото за отговор, паякът седнал на софрата, сложил цялото месо в дървено блюдо и захванал да яде. Като изял всичко, облизал блюдото така старателно, че в него се отворила дупчица.

След като се справил с яденето, паякът легнал да си почине. А през това време дошъл управителят и взел да търси козела. Той попитал паяка за козела.

— Че нали аз те питах мога ли да убия козела, да приготвя от него угощение и да го опитам и ти ми позволи. Ето аз опитах малко, после още малко и още, докато в паницата не остана нищо. Тогава облизах блюдото, а то се продупчи — отговорил паякът.

Разсърдил се управителят и рекъл, че за козела няма да вземе нищо от паяка, но за похабеното блюдо паякът трябва да му плати откуп: едно мъничко момиче, едно мъничко момче, конска опашка,

неразвит кочан царевица, тояга с желязо на края и дебело боядисано въже.

Взел паякът да мисли как да намери всичко това; мислил, мислил, но нищо не можал да измисли. Най-сетне изкопал една малка лехичка и посял в нея царевица. След някое време отишъл паякът на полето, гледа — птицата Текле изкопава посева.

— Ах, хванал ли те! — извикал паякът.

— Какво се е случило? — попитала тя. Паякът отговорил:

— Аз продупчих блюдото на нашия управител, затова той иска от мене едно мъничко момиче, едно мъничко момче и други неща... но аз няма да му дам нищо, ти, Текле, ще направиш това вместо мен.

Отлетяла птицата. Когато снесла яйца в гнездото, на полето дошла една крава и неочаквано ги стъпкала. Птицата ѝ рекла:

— Тъпчи ги по-внимателно!

Кравата много се зачудила.

— Аз изрових царевицата на паяка, той продупчил блюдото на управителя, а управителят поискал за това едно мъничко момиченце и... Но той не поиска да плати сам, а заповяда на мене. Но сега ти, краво, ще направиш това — рекла Текле.

Обърнала се кравата и си тръгнала. Стигнала до езерото и на езерото големи вълни я залели от глава до крака. Тогава кравата рекла:

— Бъди по-внимателно с мене! — И разправила на езерото как тя стъпкала птиците яйца, а птицата изровила царевицата в нивата на паяка, а паякът продупчил блюдото на управителя, а управителят... — Но аз нищо няма да правя — рекла кравата, — ти, езеро, ще направиш това вместо мен.

Дошла на езерото една жена, съблякла си дрехата, оставила я на слънцето и взела да се къпе. Обърнало се езерото към жената:

— Сега е твой ред да се разплащаш.

И разказало всичко за кравата, птицата, паяка и управителя. В тоя миг жената видяла, че по дрехата ѝ, която тя сложила на хълмчето, пълзят термити. Зарадвала се тя, разказала им цялата история, а накрая добавила, че нищо няма да даде на управителя — нека вместо нея направят всичко термитите.

Дотичал един гущер, видял термитите и поискал да ги изяде. Термитите рекли на гущера, че той ще трябва да се разплаща с управителя.

Излязло на пътя едно момче да стреля с лък. Видяло гуцера и искало да пусне стрела по него, когато изведнъж гуцерът заговорил:

— Ти стреляш по мене, тогава нека дългът към управителя остане върху тебе.

Отишло момчето в къщи, натъжило се и седнало в къта. Помислила майката, че синът ѝ е извършил някаква пакост, почнала да бие момчето. Момчето не заплакало, а казало на майка си, че сега дългът преминава върху нея.

Върнал се от работа мъжът на жената. Видял, че обедът не е готов. Взел да се кара на жена си и вдигнал ръка да я удари. А жената се зарадвала, че целия дълг към управителя сега ще трябва да го даде мъжът ѝ.

Отишъл мъжът в ковачницата при ковача. Ковачът изваждал от огъня своето желязо. Попаднали искри върху дрехата на мъжа и я прогорили. И мъжът рекъл:

— Аз замахнах върху жена си, която била сина ми, който стрелял по гуцера, който ял термитите, които изгризали дрехата на жената, която се къпела в езерото, което заляло с вълни кравата, която стъпкала яйцата на птицата, която изровила царевицата на паяка, който продупчил блюдото на управителя. А управителят поискал за това от паяка едно мъничко момиче, едно мъничко момче, конска опашка, завит кочан царевица, тояга с желязо на края и дебело боядисано въже. Паякът поискал да плати вместо него птицата, а птицата поискала това от кравата, кравата — от езерото, езерото — от жената, жената — от термита, термитът — от гуцера, гуцерът — от момчето, момчето — от майка си, майката — от мен. Сега ти, ковачо, трябва да се разплатиш за всичко.

Ковачът донесъл всичко, което се искало, и го дал на мъжа, мъжът го занесъл на жената, тя го дала на сина, той го отнесъл на гуцера, гуцерът — на термита, термитът — на жената, жената — на езерото, езерото го предало на кравата, кравата — на птицата, птицата — на паяка, а паякът занесъл всичко на управителя. Така паякът платил своя дълг.

ХИЕНА И ГОРСКИ КОТАК

ПРИКАЗКА НА ЕВЕ

На хиената умряло малкото. И на горския котак също умряло малкото. Станало им тежко да живеят в този край и намислили да го напуснат и да си потърсят друг дом.

Вървели, вървели, докато хиената рекла, че няма да отиде по-нататък. Мястото ѝ харесало и тя решила следния ден на разсъмване да почне да коси тревата, за да си построи дом. И на котака мястото също се харесало и затова, когато хиената отишла да спи, разчистил го от тревата, а чак след това легнал да спи.

Събудила се хиената на сутринта и видяла, че цялата трева е окосена.

— О! — извикала тя. — Какво хубаво място. Тъкмо се наках да окося тревата, и тя сама се окоси цялата.

Като казала това, хиената взела да събира тревата, а като събрала всичко, отишла си.

Тъкмо хиената си отишла, събудил се котакът.

— Какъв хубав край — рекъл котакът, — наках се да прибера тревата, а тя изчезна сама.

После отсякъл няколко дървета, сложил ги на земята и си отишъл.

А хиената се върнала, забила дървените стълбове в земята и отново си отишла.

Дошъл котакът.

— Ето това е хубаво — рекъл си той, — стълбовете сами са се набили в земята, остава ми само да отрежа бамбук.

Отрязъл котакът няколко бамбукови пръти и ги сложил на земята, а после пак отишъл някъде по работа.

Дошла хиената и закрепила бамбуковите пръти върху стълбовете.

— Я виж, прътите сами са се закрепили върху стълбовете! — рекъл върналият се котак.

После взел слама и почнал да застила с нея покрива на къщата.

— Ама работа! — провикнала се хиената, щом видяла къщата готова. Тя разделила къщата на две половини: едната за себе си, а другата — за мъжа си.

— Добре, че къщата е разделена на две части — рекъл котакът. — В тая част ще живея аз, а тук ще живее жена ми. След пет дни ще се върна с покъщнината си и ще заживея тук завинаги.

И наистина след няколко дни котакът се върнал с цялата си покъщнина и заживял в оная половина от къщата, която му харесала. А през това време във втората половина на къщата се настанила хиената — тя също сколасала, да отиде и да вземе своята покъщнина. И всеки от тях мислел, че освен него никой не живее в къщата. Но веднъж чули шум и двамата, хиената и котакът, така се уплашили, че избягали от къщи.

Бягали, бягали и изведнъж се срещнали.

— Какво правиш тук, хиено? — попитал котакът.

— Построих си дом — отговорила хиената, — заживях в него, но някой се е настанил в него и ме изгони оттам. Дори не знам кой е.

— Ами че същото се случи и с мен — рекъл котакът. — А какво хубаво място имах! Едва отсякох дърветата, и стълбовете сами се забиха в земята.

— А аз тъкмо се наках да окося тревата, и тя се окоси сама.

И побягнаха хиената и котакът по-нататък. И така бягат и досега. Един друг не се виждат и не могат да намерят своя дом.

ЗА ВЪЛКА, ЛЕОПАРДА, ЛЪВА, ЛОВЕЦА И ПАЯКА ПРИКАЗКА НА ЕВЕ

Отишъл паякът веднъж при вълка и поискал назаем от него двеста хока^[1]. Вълкът се съгласил и му дал парите. После паякът отишъл при леопарда и също поискал от него двеста хока. Той също се съгласил му дал тези пари. После паякът отишъл при лъва и поискал от него двеста хока. Лъвът се съгласил и му дал парите. А после паякът отишъл при ловеца и му поискал двеста хока. Ловецът също се съгласил и му дал парите. Събрал паякът парите и определил ден за плащане на дълга.

Най-сетне този ден настъпил и вълкът дошъл да си получи парите. Паякът му донесъл вода и рекъл:

— Иди да се умиеш, а после ела!

Изведнъж вълкът чул, че иде леопардът. Вълкът попитал паяка:

— Защо иде тук леопардът?

Паякът отговорил, че леопардът иде при него.

Вълкът рекъл, че ще му прости дълга, ако паякът му покаже пътя. Паякът му показал пътя и вълкът избягал.

Дошъл леопардът да си вземе парите, а паякът му казал първо да се измие. Когато леопардът почнал да развързва надбедрената си превръзка, чул гласа на лъва и попитал:

— Кой иде?

Паякът отговорил:

— Моят приятел лъвът.

Леопардът се уплашил и рекъл, че ще му прости дълга, ако паякът му покаже пътя. Паякът му показал пътя и леопардът си отишъл.

След това дошъл да си вземе парите лъвът. Паякът му рекъл:

— Иди първо ей там да се измиеш.

Щом развързал надбедрената си превръзка, лъвът чул, че иде ловецът.

— Кой иде? — попитал лъвът.

— Моят приятел ловецът дохожда при мене — отговорил паякът.

Лъвът рекъл, че ще му прости дълга, ако паякът му покаже пътя. Тогава паякът му казал да се покатери на голямото дърво до къщата. Лъвът така и направил.

Тогава за парите дошъл ловецът. Паякът и на него казал първо да се умие. Развързал ловецът надбедрената си превръзка, приближил се до водата и тозчас видял в нея отражението на лъва. Грабнал пушката и се прицелил. Чул се изстрел и лъвът паднал на земята. А ловецът му одрал кожата и простил за това дълга на паяка. Ето колко хитър бил паякът!

---

[1] Хока — връзка раковини каури — дребна парична единица, която наброява от тридесет и пет до четиридесет парчета. ↑

ПРЕКОМЕРНАТА МЪДРОСТ ГРАНИЧИ С ГЛУПОСТТА

ПРИКАЗКА НА АКАН

Намислил паякът да намери някой глупец и заедно да заложат капан.

И казал на дивата котка:

— Знаеш ли що, приятелко?

А тя му отговорила:

— Не, не знам.

Тогава паякът рекъл:

— Видях голям куп трева, покрай него минават всички горски животни. Знам, че не си алчна, пък и не лъжеш, та ето: добре е заедно да зложим капан.

— Затова ме смятат всички за глупава, защото се отвърщвам от всяка алчност. Но това не е нищо — с глупците се живее мирно. Да вървим! — отговорила дивата котка.

На другия ден рано сутринта заложили своя капан, а вечерта, когато взели да го проверяват, намерили в него малка антилопа. Тогава дивата котка казала на паяка:

— Вземи си тази малка антилопа, а утре ще дойдем и тук ще има една голяма антилопа; тогава аз ще взема нея. А после ще си уший от кожата калпак, ще го нахлупя и всички ще ме наричат ловец на антилопи, а тебе — ловец на малките на антилопите.

Разсърдил се паякът и отговорил:

— Чуйте какво приказва тази глупачка! Вземи ти малката антилопа, а утре аз ще взема голямата!

— И така бива — отговорила дивата котка, метнала на гърба си малката антилопа и си тръгнали с паяка.

Дошли на другата сутрин, гледат — в капана наистина има една антилопа. Тогава дивата котка рекла:

— Тоя път, татко паяк, ти провървя. Почакай, ще дойдем утре и аз ще уловя в капана дива свиня. Нея вече аз ще взема. Ще нахлупя калпак и тогава ще ме нарекат ловец на диви свине. А знаеш ли колко е вкусно месото им!

Зачудил се паякът:

— Ами че ти не си била тъй глупава! Вземи си по-добре голямата антилопа, а утре аз ще взема дивата свиня.

— Добре, нека бъде, както ти искаш — съгласила се котката.

На другия ден виждат — в капана попаднала дива свиня. А дивата котка казва:

— Какво пък, взимай я и върви, тя е твоя. Утре в капана ще има голям бивол. Него ще взема аз, ще го отнеса в къщи, ще си уший от него калпак и ще го нахлупя, тогава ще ме нарекат враг на биволите!

— Я взимай свинята и си мълчи. А утре аз ще взема бивола — казал ѝ паякът.

— Добре — отговорила дивата котка, — щом съм глупава, да бъда докрай!

Сутринта те отново наминали към капана и в него имало бивол. Тогава котката рекла:

— Ето днес, паяко разбойнико, ти потръгна, граби ме. А утре, когато дойдем пак, тук ще има слон. Него вече аз ще взема. Ще се прочуя и целият свят ще ме нарича цар на ловците. Та аз убивам слонове и денем, и нощем.

Паякът ѝ отговорил:

— Да бъдеш проклета. Че кой от нас двамата трябва да се прочуе? Я си прибирай по-скоро бивола, а утре слонът ще бъде мой.

Дивата котка се съгласила и с това и само тихо рекла:

— И занапред ме мами така.

Погледнали те на другата сутрин в капана, а в него наистина имало слон. Котката рекла:

— Я си взимай, старо-харо, своята плячка и си върви в къщи. Утре ще дойдем и тук ще има прекрасна трева. Аз ще я взема и ще добия власт, почит и богатство.

Разсърдил се паякът:

— Вземи си слона и си върви — искам да получа власт, почит и богатство. Утре аз ще взема тревата.

Котката не спорила:

— Винаги съм те уважавала. Съгласна съм и на това.

На другия ден паякът взел да вика дивата котка, а тя му казала, че се е разболяла и не може да дойде с него. Помислил паякът, че го очаква богата плячка, зарадвал се и тръгнал натам самичък. Дошъл и що да види — в капана нямало нищо, само трева.

Върнал се разгневен в къщи и се заклел да не миряса, докато не убие дивата котка. А котката се досетила, избягала оттам тихичко и се скрила.

Оттук е пословицата: „Хитрата птица ловят със сухи листа“.

ВОДАТА ЛАДИ

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Това е разказ за водата Лади. Един ловец си построил колиба в гъстата гора. Родили му се две деца, после умрял. И останали след него едно момиченце и едно момче. Така си расли. Когато момъкът отивал на лов, оставял сестра си в колибата, набирал бодливи клони и запречвал с тях входа. Когато се връщал от гората, казвал: „Фацимата, Фацимата, Магира, отвори ми вратата, за да мога да вляза, Магира, отвори ми вратата, за да мога да вляза, за да мога да вляза, аз, слон на града^[1]“. Той правил така винаги, когато се връщал от гората. И веднъж една фъфлеща хиена подслушала тия думи. Когато той отишъл в гората, хиената дошла и рекла:

— Фаджимата, Фаджимата, Магиа, отвори ми вратата, за да мога да вляза, за да мога да вляза, Магиа. Отвори ми вратата, за да мога да вляза аз, слон на гйеда.

Но девойката рекла:

— Не, познавам те, ти си хиената.

Тогава хиената отишла при лъва. Лъвът ѝ дал цар срещу фъфленето и тя се върнала и рекла:

— Фацимата, Фацимата, Магира, отвори вратата, за да мога да вляза, за да мога да вляза аз, слон на града.

И ето, девойката отворила вратата, а хиената я сграбчила и глътнала. Когато братът на девойката се върнал в къщи от гората, рекъл:

— Фацимата, Фацимата, Магира, отвори ми вратата, Магира, отвори ми вратата, за да мога да вляза, за да мога да вляза аз, слон на града.

Но само мълчанието му отговорило. И така той направил три пъти, а после отворил силом вратата, влязъл, но не видял девойката. Тогава излязъл, взел своята кратунка и тръгнал на път; стигнал до леговището на хиената и видял там момински гердан и дрехи.

„Това е направила хиената“ — досетил се той и продължил нататък. А там имало езеро, дето всички горски животни от околните места пиели вода. И друга вода тук нямало. Стигнал той до това езеро, взел своята вълшебна кратунка и изгребал цялата вода. После тръгнал, покачил се на едно дърво и седнал там. И ето, минало стадо слонове да пие вода. Тогава той, рекъл:

— Хей, слоне, къде отиваш?

— Отивам към водата Лади — отговорил слонът.

— Водата Лади е пресъхнала. Ако ми дадеш оная, която е изляла сестра ми, ще ти дам от водата Лади — рекъл ловецът.

Тогава слонът блъвнал тревата, която бил изял:

— Хаб! Виждаш какво съм ял. Ето какво имам в стомаха.

И слонът тръгнал и легнал, като дишал тежко. Приближило се стадо биволи и момъкът рекъл:

— Биволе, къде отиваш?

— Отивам към водата Лади — отговорил той.

— Водата Лади е пресъхнала. Ако ми дадеш оная, която изяде сестра ми, ще ти дам от водата Лади — рекъл ловецът.

И биволът отговорил:

— Хаб! Гледай какво съм ял, ето какво имам в стомаха.

И каквото и стадо горски животни да минело, било все така: той ги питал и те му отговаряли, отивали към устието на езерото, лягали и тежко дишали. И така било, докато не дошли всички животни на гората. Оставало само стадото хиени. Най-сетне приближили и те; хиената, която изляла сестра му, вървяла напред; тя бързала да отиде да пие вода. И ловецът рекъл:

— Хиено, къде отиваш?

— Отивам към водата Йяди — отговорила хиената.

— Водата Лади е пресъхнала. Ако ми дадеш оная, която е изляла сестра ми, ще ти дам от водата Лади — рекъл ловецът.

Хиената мълчала. Той повторил тези думи три пъти, тя не отговаряла. В този миг дотърчал лъвът, сграбчил я и я разкъсал на две части и девойката излязла. И лъвът рекъл:

— Гледай, ето сестра ти.

И тогава момъкът излял водата за тях, защото намерил сестра си жива. И всички животни от гората се спуснали да пият вода, големите тъпчели малките и много умрели. А момъкът слязъл от върха и

събирал месото, докато се уморил. Отишъл в друго селище и повикал на помощ хората и те също събирали месо и пак останало. Ето как било.

---

[1] Слон на града — тоест най-силният човек. ↑

НАМИДЖИ-МИДЖИН-МАЗА И ГОРСКИЯТ ИСПОЛИН

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Тази приказка е за горския исполин и за човека на име Намиджи-Миджин-Маза, което означава „Юнак между мъжете“. Ето тази приказка. Нека дойде, нека си отиде.

Живеел си едно време един човек на име Намиджи-Миджин-Маза. Всеки път, когато идвал от гората, донасял дърво, хвърлял го и казвал:

— Аз съм Намиджи-Миджин-Маза.

А жена му отговаряла:

— Престани да казваш, че си Намиджи-Миджин-Маза; ако видеше Намиджи-Миджин-Маза, би избягал.

Но той казвал:

— Не е вярно това.

И така ставало винаги, когато донасял дърво.

Веднъж жена му отишла за вода. Приближила до кладенеца и видяла там кожено кладенчово черпало, толкова тежко, че само десет души заедно можели да го вдигнат. Тя дошла, но не успяла да загребе вода. Тogaва си тръгнала за дома и срещнала една жена, която ѝ казала:

— Къде отиваш с кофа без вода?

— Отидох и видях там едно черпало — отговорила тя. — Не можах да го вдигна; затова го оставих и се връщам в къщи.

А тази втора жена била със сина си и рекла:

— Да се върнем, за да можеш да си налееш вода.

— Добре — отговорила първата.

И ето, те се върнали заедно на кладенеца. Жената, която имала син, заповядала на момчето да вдигне коженото черпало и да извади вода. Момчето било мъничко, носели го още на гръб. Ала вдигнало това черпало, спуснало го в кладенеца и извадило, вода. Те напълнили големите съдове, измили се, опрали си дрехите и взели вода, за да си

вървят в къщи. Тогава жената на Намиджи-Миджин-Маза се зачудила. Тя видяла, че жената, която имала момче, завила и тръгнала за гората. Тогава жената на Намиджи-Миджин-Маза я попитала:

— Къде отиваш?

— Отивам си в къщи — отговорила другата.

— А мигар това е пътят за твоята къща?

— Да — рекла жената.

— А чия е тази къща? — попитала жената на Намиджи-Миджин-Маза.

— Къщата на Намиджи-Миджин-Маза — рекла жената.

Жената премълчала, а, когато се прибрала в къщи, разправила всичко на мъжа си. Той рекъл:

— Утре ме вземи със себе си.

Тя възкликнала:

— Аллах да ни помогне утре!

На разсъмване той се събудил пръв, взел оръжието, с което ходел на лов, и събудил жена си.

— Ставай — рекъл той, — да отидем, заведи ме, за да мога да видя Намиджи-Миджин-Маза.

Жена му станала, взела голям съд за вода и тръгнала напред. Той вървял след нея, докато стигнали до извора. Когато се приближили, жената на Намиджи-Миджин-Маза била вече там заедно със сина си. Те я поздравили, а жената посочила черпалото на своя мъж и рекла:

— Повдигни го, извади ми вода.

Той се разсърдил, отишъл, вдигнал черпалото и го спуснал в кладенеца; черпалото го повлякло и той едва не паднал в кладенеца; но малкото момче го хванало на земята. После момчето вдигнало черпалото, спуснало го в кладенеца и извадило вода. Жените налели съдовете си. После жената рекла:

— Казваше, че искаш да видиш Намиджи-Миджин-Маза. Ти видя жена му и сина му. Ако искаш, върви с тях, аз няма да отида.

— Не дохождай с нас — рекла майката на момчето.

Но той отговорил:

— Ще дойда.

— Както искаш — отговорила му жената и те тръгнали. Когато пристигнали, тя му показала един голям хамбар и той се скрил там. Стопанинът го нямало в къщи, той бил отишъл в гората. Тя рекла:

— Виждаш, отишъл е в гората; гледай да не мърдаш, когато дойде.

Той седял там до вечерта. Дошъл стопанинът на къщата и рекъл:

— Мирише ми на човек.

Жена му рекла:

— Мигар тук има някой друг човек? Може би съм аз?

И така всеки път, когато той повтарял, че му мирише на човек, тя отговаряла:

— Мигар тук има някой друг човек? Не съм ли аз? Не искаш ли да изядеш мене? Тук няма никой освен мене.

А той бил великан и думите му били подобни на буря, а изяждал той по десет слона. Когато разсъмвало, той закусил с един слон и тръгнал за гората. Ако видел оня човек, щял да го убие. А той се криел в хамбара. Жената, стопанката на къщата, му рекла:

— Не мърдай, докато не заспи. Ако видиш, че е тъмно — значи не спи. Ако видиш светлина — значи заспал е; тогава излез и бягай!

И щом видял той, че там станало светло като денем, излязъл и избягъл. Така бягал, бягал и не се спирал, докато не изгряло слънцето. Когато великанът се събудил, рекъл:

— Мирише ми на човек, мирише ми на човек.

Станал и се затекъл подир човека. А оня човек също бягал и най-сетне срещнал хора, които разчиствали една целина. Те го попитали какво се е случило. И той рекъл:

— Един човек ме гони.

— Стой тук, докато дойде — посъветвали го те.

Минало малко време и профучал вятър, вдигнат от великана, грабнал ги и ги натръшкар по земята. И човекът рекъл:

— Това е вятърът, който той вдига, като тича; но той самият още не е дошъл. Ако вие можете да се борите с него, кажете ми. Ако не можете — също ми кажете.

И те отговорили:

— Бягай!

И той побягнал по-нататък и срещнал хора, които разоравали една нива. Те попитали:

— Какво те гони?

— Някой ме преследва — отговорил той.

— Кой е тоя, който тича след такъв като тебе? — попитали те.

— Оня, който се нарича Намиджи-Миджин-Маза — рекъл човекът.

— Не Миджин-Маза, а Миджин-Мата, тоест „Юнак между жените“. Стой, докато дойде.

Той се спрял. И ето профучал вятър и хората, които работели на нивата, изпадали на земята. И той рекъл:

— Виждате ли, това е вятърът, който той вдига, като тича, но самият той още не е дошъл. Можете ли да устоите срещу него? Ако не можете, кажете ми.

И те рекли:

— Бягай!

И хукнал той да бяга и срещнал хора, които сеели жито.

— Защо бягаш? — попитали те.

— Някой ме гони — отговорил той. И те рекли:

— Кой е тоя човек, който преследва такъв като тебе?

Той рекъл:

— Името ме у Намиджи-Миджин-Маза.

— Поседни тук, докато дойде!

Той седнал. След някое време профучал вятър, повдигнал ги и ги тръшнал на земята. И те попитали:

— Какъв вятър е тоя?

И човекът, който бил преследван, рекъл:

— Това е неговият вятър.

И те отговорили:

— Махай се оттук!

Захвърлили те своите сечива и сами побягнали в гората и се изпокрили там, а той отново побягнал по-нататък. Най-сетне срещнал един огромен човек; той седял в подножието на един баобаб. Той бил убил слонове и ги печал, защото можел да изяде двацет слона. Името му било Дунгун-Даджи — „Великан на гората“. И ето той го попитал:

— Накъде бързаш така?

А той отговорил:

— Намаджи-Миджин-Маза ме гони.

И Дунгун-Даджи рекъл:

— Почакай тук, докато дойде.

Той седнал. И вдигнал се вятърът на Намиджи-Миджин-Маза и го грабнал и го понесъл със себе си, но Дунгун-Даджи с гръмовит глас

му заповядал:

— Върни се!

Тогава той рекъл:

— Аз не се отдалечих сам, вятърът на този човек ме отнася.

А Дунгун-Даджи се разгневил, станал, хванал го за ръката и седнал върху нея. И когато направил това, появил се Намиджи-Миджин-Маза и попитал:

— Ти, който седиш тук, от света на живите ли си или от света на мъртвите?

И Дунгун-Даджи рекъл:

— Пъхаш се там, където не ти е работа.

И Намиджи-Миджин-Маза рекъл:

— Запази здравето си, дай ми онова, което укриваш.

И Дунгун-Даджи рекъл:

— Ела и го вземи.

Той се разярил, скочил и го сграбчил. И те захванали да се борят. Краката им се преплели и великаните подскочили високо в небето. И до ден днешен те се борят там. А когато се уморят, седат и почиват, а после се вдигат и се борят. Гърмът, който обикновено чуваш на небето, е от тяхната борба.

А оня човек дошъл на себе си, упътил се в къщи и разказал всичко. И жена му рекла:

— Ето защо ти казах — каквото и да правиш, не се хвали; каквото и да имаш — сила, могъщество, богатство или бедност, все някой ще те надмине в това. А ти отговаряше: „Това е лъжа“, но ето сега видя с очите си всичко и се убеди, че не си прав.

УМНИЯТ ЧАКАЛ

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Паякът и чакалът били приятели. Веднъж чакалът рекъл на паяка:

— Трябва да замина, а приближава време за сеитба. Когато сееш своето зърно, не искаш ли да засееш и моята нива?

Паякът се съгласил. Донесъл му чакалът просено семе и си заминал.

Настъпило време за сеитба и паякът посял просеното семе на своята собствена нива. После отишъл на чакаловата нива, разорал я, но нищо не посял. Скоро на паяковата нива израснало хубаво просо, а в нивата на чакала — само трева. Когато просото почнало да узрява, върнал се чакалът. Дошъл при него паякът и му рекъл:

— Ето, чакале, засях твоята нива, но яребица изкълва всички зърна.

— Че тя само моята нива ли опропасти, а твоята не? — попитал чакалът.

— Това стана нощем, никой нищо не видя — отговорил паякът.

— Добре — рекъл чакалът, — аз ще си отмъстя.

Наближило време за прибиране на жетвата. Събрал паякът от нивата си сорго, просо и боб и ги насипал в хамбарите си. А чакалът намерил отнейде малка кратунка, напълнил я с мед и я занесъл на паяка. Паякът опитал меда, харесал го.

— Какво е това толкова сладко нещо? — попитал той чакала.

— Това са останките от соргото, които имах. Върнах се от пътуването и ги изгорих, а през пепелта пуснах вода — отговорил чакалът.

Затекъл се паякът към хамбара, изгорил цялото си сорго, пуснал през пепелта вода и я опитал. Но водата не била така сладка, както медът. Върнал се паякът при чакала и казал:

— Не е сладко!

— А какво изгори ти? — попитал чакалът.

— Соргото.

— Трябваше да изгориш просото.

Затекъл се паякът в къщи, изгорил просото, пуснал през пепелта вода, опитал — горчи. Отишъл отново при чакала:

— Пак не е сладко!

— А какво изгори ти? — попитал чакалът.

— Просото.

— Ох, съвсем забравих, трябваше да изгориш боба!

Упътил се паякът в къщи. Изгорил всичкия боб, пуснал през пепелта вода, опитал — горчи. Дотърчал при чакала, а той му казал:

— Ето виждаш ли, паяко, сега аз ти върнах за злото, което ми причини.

Така останал паякът през зимата без храна.

ЛЪЖАТА Е ПО-ОПАСНА ОТ КОПИЕТО

ПРИКАЗКА НАХАУСА

Живели някога един чакал и една хиена. Обикновено, като се протягал, чакалът казвал:

— Лъжата може да причини по-голяма болка от копието.

А хиената отговаряла:

— Не, не си прав.

И решил чакалът да докаже на хиената, че е прав.

Отишъл на пазара, купил медени питки, занесъл ги на лъва и рекъл:

— О, владетелю на гората, донесох ти едно лакомство, което намерих днес. Опитай го.

Опитал лъвът питката, много му харесала и той попитал чакала:

— Маламе^[1] на гората, къде намери тона нещо?

— Взех го от хиената, това са сълзите ѝ — отговорил чакалът, — но тя не дава това лакомство никому освен на мене.

Ала лъвът се запътил към хиената, намерил я и рекъл:

— Пролей за мене малко от твоите сладки сълзи.

Проляла хиената малко сълзи, лъвът ги опитал, но те не били сладки. Лъвът рекъл:

— Не, не! Не е това.

Хиената отново проляла малко сълзи, но и те не били тъй сладки, както лакомството. Разсърдил се лъвът, сграбчил хиената и взел да я души. Хиената едва се спасила.

Скоро след това, когато чакалът дошъл в къщи, хиената му рекла:

— Да, чакале, ти беше прав. Лъжата може да причини сто пъти по-голяма болка от копието. Аз изпитах това на себе си. Вече няма да се препирам с тебе.

---

[1] Малам — учтиво обръщение към учен човек. ↑

КАК ПАЯКЪТ СИ РАЗПЛАТИЛ ДЪЛГОВЕТЕ

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Паякът имал много дългове — той заемал почти от всяко горско животно. Взел паякът да мисли как да се заплати с всички: нали нямал пари. И обявил, че в петък всички заемодавци трябва да дойдат, за да си получат дълга.

В петък рано сутринта първа дошла да си получи дълга кокошката.

— Добре, ей сега ще ти платя, само почакай-една-две минути да приготвя угощение за тебе — рекъл паякът и излязъл.

Докато кокошката чакала в колибата, дошъл дивият котак.

— Онова, което ти дължа, е в колибата, иди и си го вземи — рекъл му паякът.

Влязъл котакът в колибата, сграбчил кокошката и ѝ откъснал шията.

А през това време дошло кучето да си получи дълга.

— Влез в колибата и вземи онова, което ти дължа.

Влязло кучето в колибата, сграбчило котак и го убило. Когато вече се канело да си отива, дошла хиената и паякът също ѝ поръчал да отиде в колибата. Влязла тя там, сграбчила кучето и го изяла. Щом се накарала да излезе, дошъл да си получи дълга леопардът. Паякът му предложил да влезе в колибата и да вземе онова, което му се полага. Видял леопардът хиената, хвърлил се върху нея и я убил. Тъкмо тогава дошъл лъвът и се нахвърлил върху леопарда. Видял паякът борбата на лъва с леопарда, взел малко пипер и го хвърлил в очите на двамата, грабнал една тояга и почнал да ги бхти, докато ги убил. После събрал месото на убитите зверове и рекъл:

— Най-сетне се заплатих с всички!

ХИТРАТА НЕВЕСТУЛКА

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

На хиената ѝ се родили деца и тя често отивала в гората да търси храна за тях. И ето една нощ, когато хиената я нямало в къщи, невестулката се промъкнала в дупката, където били малките, и се скрила там.

Хиената не забелязала, че в дупката седи невестулката. Когато тя донесла месо, децата попитали:

— За кого е това?

— Всичко е за вас — отговорила хиената и си отишла.

Невестулката рекла:

— „Всичко е за вас“ е моето име. Дайте ми месото.

Задигнала невестулката месото и го изяла, а децата на хиената останали гладни.

Всяка нощ хиената донасяла месо и казвала:

— Всичко е за вас.

Хиената не знаела, че така се наричала хитрата невестулка. А децата се страхували да ѝ кажат за това и невестулката изяждала всичко, което хиената донасяла.

Веднъж хиената рекла на децата си:

— Я излезте от дупката да ви видя!

Излезли те навън — изпосталели, гладни.

— Нали ви донасях толкова месо! Мигар не сте го яли? — зачудила се хиената.

— Изяждаше го невестулката „Всичко е за вас“ — отговорили децата.

— А къде е тя?

— В дупката.

Надникнала хиената в дупката, видяла невестулката и се развикала:

— Излизай! Днес е дошъл краят на твоята измама!

— Добре, ей сега ще изляза — отговорила невестулката, — само че първо вземи чехлите ми — и протегнала на хиената ушите си.

Хиената я сграбчила за ушите и я изхвърлила настрана — тя мислела, че хвърля само чехлите. Невестулката паднала зад гърба ѝ, а хиената все чакала да излезе тя от дупката.

— Хиено, хиено, погледни ме! — викнала невестулката. — Отивам си!

Хиената се спуснала след нея, но не могла да я хване. От яд защракала със зъби и се върнала назад при своите изпосталели деца.

КОЙ Е ПО-СИЛЕН?

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Срещнал паякът на пътя слона и му рекъл:

— Ти само изглеждаш силен, а аз мога да те надвия.

— Как ще направиш това? — попитал слонът.

— Почакай до петък, ще ти покажа.

Отишъл паякът при хипопотама и му рекъл:

— Ти само изглеждаш силен, а аз мога да ти надвия.

— Че как ти, дребосък, ще направиш това?

— Хайде да се срещнем в петък на брега на реката и аз ще ти покажа — отговорил паякът.

Дошъл петък. Паякът приготвил дълго въже и повикал слона:

— Хайде да видим кой е по-силен от нас! Завързал паякът слона за единия край на въжето и рекъл:

— А аз ще отида на другия бряг на реката. Там срещнал хипопотама и го вързал за другия край на въжето. Паякът се скрил, а слонът и хипопотамът взели да дърпат въжето всеки към себе си. И така теглили от сутринта до вечерта. А през това време паякът се промъкнал тихичко в дома си и спокойно си почивал.

Най-сетне на слона му омръзнало. Той преминал на другия бряг и за свое учудване намерил там хипопотама.

— Кой те върза тук? — попитал слонът.

— Паякът — отговорил хипопотамът. — А тебе кой те върза оттатък?

— Пак паякът! Е, хубаво, сега вече той няма да си търси храна в гората!

— И нека не взима вода от реката — добавил хипопотамът.

На другия ден паякът навлякъл овча кожа и отишъл в гората.

Чул слонът, че някой шумоли в храстите, и попитал:

— Кой е?

— Аз съм — овцата. Скарах се с паяка и исках да го ритна и изведнъж кракът ми се вдърви. Опитах се да го ритна с другия крак —

и с него се случи същото.

— Така, така — рекъл слонът. — Исках да си отмъстя на паяка за хитрините му, но виждам сега, че е по-добре да си запазя приятелството с него.

Продължил паякът по-нататък и срещнал хипопотама.

— Кой е? — попитал хипопотамът.

— Аз съм — овцата. Поскарахме се с паяка и оттогава краката ми се вдървиха, едва се движа.

— Виж какво било! — рекъл хипопотамът. — Тогава по-добре да престана да враждувам с паяка и да се постарая да се сприятеля с него.

Върнал се паякът в къщи, съблякъл овчата кожа, яхнал един кон и препуснал при слона:

— Чух, че си искал да се бориш с мене?

— Не, не — уплашил се слонът.

— Хубаво, за тебе ще е по-добре така.

Отишъл паякът при хипопотама:

— Разправят, че си се канел да се бориш с мене?

— Не, не, искам да стана твой приятел — отговорил хипопотамът.

Оттогава никой не пречил на паяка да си търси храна в гората и да взима вода от реката.

КАК ЛАЛУГЕРЪТ НАДХИТРИЛ ЛЪВА

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Тази приказка е за горските животни, лъва и лалугера.

Научил се лъвът да убива в гората животните и техният брой с всеки ден намалявал. Разтревожили се животните, събрали се всички и се упътили при лъва. Дошли при него и рекли:

— О, повелителю на гората, дойдохме при тебе с молба. Не ни изстребвай, обещаваме да ти принасяме едного от нас всяка сутрин за ядене. Само не закачай останалите живи.

— Добре — рекъл лъвът, — съгласен съм.

На другата сутрин животните хвърлили жребий и той се паднал на антилопата. Хванали я те и я занесли на лъва. Лъвът се нахранил и не закачал тоя ден нито едно животно. На другия ден жребият се паднал на хиената и нея изял лъвът.

Така минали много дни и най-сетне жребият се паднал на лалугера. Животните искали да го хванат и да го занесат на лъва, но лалугерът рекъл:

— Не, не, не ме закачайте, аз сам ще отида при лъва.

Животните пуснали лалугера. Той си отишъл в дупката, легнал и заспал, и спал до пладне.

А гладът мъчел лъва; без да дочака жертвата си, той скочил разгневен и с рев се спуснал да търси животните. Чул лалугерът рева на лъва, събудил се, излязъл от дупката си и се покатерил на едно дърво до кладенеца.

Когато лъвът се приближил, лалугерът попитал от върха на дървото:

— Какво е станало, защо викаш?

— От сутринта чаках животните — изревал лъвът, — но те не ми донесоха нищо да ям!

Тогава лалугерът рекъл:

— Ние хвърлихме жребий и той се падна на мен. Аз тръгнах към тебе и ти носех мед, но друг един лъв, който седи в тоя кладенец, ме

спря и ми взе меда.

— Къде е той, този лъв?

— Той е в този кладенец, но казва, че е по-силен от тебе — отговорил лалугерът.

Лъвът разсвирепял, затекъл се към кладенеца, надникнал вътре и видъл друг лъв, който го гледал. Всъщност това било само неговото отражение. Тогава лъвът взел да го ругае, но от кладенеца нямало отговор. Скочил лъвът върху другия лъв в кладенеца и се удавил.

А лалугерът се върнал при животните и рекъл:

— Аз убих лъва, сега можете да живеете в гората спокойно, а аз ще ида в дупката си.

И рекли зверовете:

— Лалугерът уби лъва. По-добре е да бъдеш хитър, отколкото силен.

ГЛУПАВАТА КОКОШКА ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Кокошката нямала деца и отишла при дивия котак да иска цяр за раждане на пилета. И дивият котак ѝ рекъл:

— Иди си в къщи, изскуби всички пера от главата си, смеси ги със сол и пипер, а после се върни при мене и аз ще ти дам от тоя цяр.

Кокошката отишла, а котакът наклал огън и взел да я чака.

А кокошката се върнала в къщи, оскубала си всички пера на главата, смесила ги със сол и пипер, върнала се при котака и рекла:

— Направих така, както ме посъветва, а сега дай ми цяр за раждане на пилета.

— Добре — рекъл котакът, — ти ще ходиш около огъня, а аз след тебе и ти ще казваш: „Търся цяр за раждане на пилета, търся цяр за раждане на пилета...“

Приближила кокошката до огъня и почнала да ходи около него и да казва: „Търся цяр за раждане на пилета!...“

А котакът вървял отзад. Изведнъж той сграбчил кокошката, хвърлил я в огъня, а после я изял.

КАК КОЗАТА УПЛАШИЛА ХИЕНАТА

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Тази приказка е за козата и козленцето ѝ.

Тръгнали те веднъж на разходка и се заблудили в гората. Преди залез слънце видели една колиба и се приближили до нея. А там живеела една хиена с малките си. Видяла хиената козата с козленцето ѝ рекла:

— Добре дошли.

Козата и козленцето влезли вътре. А хиената взела зърно и започнала да го груха. Козата рекла на хиената:

— Я дай да ти помагна.

— Не — отговорила хиената, — та гостите работят ли?

— Ама ти не ме смятай за гостенка, дай да ти помогна — повторила козата, взела един камък и почнала да груха зърното.

Козленцето дошло по-близо до майка си и козата му рекла:

— Сега ще запей и ти пей с мене.

И козата подхванала своята песен. Тя пеела:

— Аз убих десет слона.

— Истина е — пригласяло ѝ козленцето.

— Аз убих десет лъва.

— Истина е.

— Аз убих десет леопарда.

— Истина е.

— Аз убих десет хиени.

— По-тихо, мамо, не пей така — рекло козленцето, — ще чуе хиената, ще избяга и ще ни остави без ядене.

Но хиената чула песента на козата и попитала:

— Какво пееш, козо?

И козата повторила своята песен:

— Аз убих десет слона.

— Истина е — пригласяло козленцето.

— Аз убих десет лъва.

— Истина е.
— Аз убих десет леопарда.
— Истина е.
— Аз убих десет хиени.
— Истина е.

И тогава хиената рекла:

— А да изпратя ли малките си да донесат вода, за да се напиете?

Излязла хиената от колибата и рекла на малките си:

— Бягайте отгук, деца, и не се връщайте, инак козата ще ви убие.

Побягнали децата ѝ и изчезнали в гората, а хиената се върнала при гостите, седнала и, като почакала малко, рекла:

— Ах, скъпи гости, пратих децата си за вода, но нещо ги няма. Извинете ме, ще отида да ги потърся.

Излязла хиената от колибата, побягнала в гората и вече не се върнала.

Така колибата на хиената останала за козата и козленцето.

ДОСЕТЛИВИЯТ ПАЯК

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Отишъл паякът при учителя и рекъл:

— Няма ли да ми дадеш някакъв цяр, за да поумнея?

— Донеси ми мляко от биволица — отговорил учителят.

Упътил се паякът в гората и се скрил под едно голямо дърво. Покрай него минала една биволица. Препънала се, паднала и не могла да стане. А паякът изтичал, издоил биволицата и донесъл мляко на учителя.

— Добре — рекъл учителят, — сега ми донеси зъби от слон.

Приготвил паякът сладки топчета от счукал ориз и мед, сложил ги в торбата и отишъл в гората. Видял слона, повикал го и му дал едно топче.

— Откъде имаш такова вкусно ядене? — възкликнал слонът.

— О, това място е много далеко, сам няма да стигна, а ако някой ми помогне, ще му донеса много сладки топчета.

Слонът се съгласил да му помогне. Отишъл паякът при един голям камък, взел едно от своите топчета и натъркал с него целия камък. После показал този камък на слона:

— Виждаш ли, ето яденето, което така ти харесва. Опитай го!

Опитал слонът да сдъвче камъка, но зъбите му се счупили и паднали. А паякът вдигнал зъбите и ги занесъл на учителя:

— Сега не достига само черен дроб от чакал, леопард, лъв и охлюв — рекъл учителят.

Паякът купил крава, заклал я и поканил на обед всички, чийто черен дроб му трябвал. На обедта зверовете се скарали. Завързал се бой. Лъвът убил чакала и леопарда, смачкал охлюва, а после и той умрял, защото през време на боя му сипали пясък в очите. Извадил паякът черните дробове на чакала, леопарда, лъва и охлюва и ги занесъл на учителя. Тогава учителят рекъл на паяка:

— Ти можа да намериш мляко от биволица, зъби от слон, черен дроб от чакал, леопард, лъв и охлюв. Щом съумя да направиш това,

значи си достатъчно умен!

ДВАМА БЕДНЯЦИ

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Живял едно време един беден човек. Той нямал ни храна, ни дреха — нищо, освен надбедрена превръзка. Отишъл този човек при царя и рекъл:

— Царю, уморих се да живея, по-добре убий ме. Нямам ни храна, ни дреха, само надбедрена превръзка. Толкова голяма е моята бедност!

— Добре — рекъл царят и заповядал на слугите си да вземат бедняка и да го убият.

Но в това време, когато слугите на царя вече се канели да го убият, покрай тях минал друг бедняк, съвсем гол. И той рекъл:

— Искам да ви помоля за една милостиня. Когато убиете този човек, дайте ми неговата надбедрена превръзка.

Щом чул тия думи, първият бедняк се провикнал:

— Спрете, не ме убивайте! Отведете ме назад при царя, искам да му кажа нещо.

Върнали бедняка при царя и рекли:

— Този човек желае да ти каже нещо.

— Добре, нека дойде и каже, аз ще го изслушам — отговорил царят.

И бедният човек рекъл:

— Позволи ми да остана жив. Днес видях един човек още по-беден от мене. Не искам да мра.

— Върви по своя път — рекъл царят — и благодари на бога, че си видял оня, който е по-беден от тебе.

Това е краят на приказката.

ИСТОРИЯТА НА ДАН КУРАМА, БРЪСНАРЯ

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Това е приказка. Гледай, ето я. Тя дойде. Да я чуем.

Тази приказка е за царя и бръснаря. Наричали бръснаря Дан Курама. Дан Курама бръснал царя и царят му рекъл:

— Ако хората научат, че на главата си имам рог, значи ти си им разказал.

— Аз никому няма да разкажа — обещал Дан Курама, макар много да му се искало да разкаже някому, че царят има на главата си рог.

И ето, отишъл веднъж той в гората, изровил трапче, долепил устни до него и прошепнал:

— Царят има на главата си рог! Царят има на главата си рог! — И прибавил: — Аз го казах, аз го зарових.

После се върнал в къщи.

Но бръснарят не знаел, че в трапчето, което изкопал, имало зрънце сорго. Скоро завалели дъждове, зърното покълнало и от него израсло стъбло сорго. Из гората скитал един човек, видял хубавото сорго, откъснал класчетата и ги сложил в джоба си. После отчупил стъблото на соргото и рекъл:

— Я да отнеса това стъбло на моите деца, нека си направят от него свирчица.

Занесъл в къщи зърното и стъблото. Със зърната нахранил коня, а стъблото дал на децата си. Те направили от него свирчица. И щом засвирили с нея, свирчицата запяла: „Има рог на главата си царят, чух това от Дан Курама, бръснаря!“ Бащата попитал децата:

— Кой каза това? Вие ли?

— Не ние, свирчицата сама го каза.

— Лъжете, мигар свирчицата може да пее сама! — възкликнал бащата.

Но момчетата уверявали, че пеят не те, а самата свирчица.

— Дайте ми я, аз ще видя — рекъл бащата. Щом долепил свирчицата до устата си, тя запяла: „Има рог на главата си царят, чух това от Дан Курама, бръснаря“!

Уплашил се бащата, дал на децата свирчицата и им забранил да свирят с нея. Но когато си отишъл, децата взели свирчицата и се запътили за града. Отишли в града, засвирили със свирчицата и тя запяла: „Има рог на главата си царят, чух това от Дан Курама, бръснаря“. Минали покрай къщата на царя, а царят чул тази песенчица. Минали и покрай къщата на Дан Курама и той също я чул. Повикал момчетата и ги попитал:

— Откъде сте взели тази свирчица?

— Даде ни я тате.

— Не свирете с нея!

— Ние не свирим, свирчицата сама пее — отговорили децата.

Изплашил се бръснарят и се помъчил да си спомни къде е разправил, че царят има на главата си рог.

А момчетата си тръгнали за дома, по пътя те свирили със свирчицата, свирчицата пяла и скоро вестта, че царят има на главата си рог, се разнесла из целия град.

И царят научил, че за неговия рог знае вече целият град. Повикал той своя приближен на име Маджидади и рекъл:

— Повиках те, за да се посъветвам какво да правя. Дан Курама ме излъга и аз искам да го накажа.

— Не бива да правиш това — отговорил Маджидади.

— Не, ще го накажа, така се бяхме разбрали с него. Той почна да ме бръсне и аз му рекох, че ако някой узнае за моя рог, ще го накажа. А сега за това говори целият град!

— Но може би бръснарят не е казал нищо! Повикай го и го разпитай! А ако не ти каже истината, нека го отведат при съдията — посъветвал го Маджидади. — Ако е виновен — ще го накажеш, ако съдът го оправдае — ще го пуснеш.

Повикали бръснаря. Когато дошъл, царят попитал:

— Помниш ли какво се бяхме уговорили?

— Какво? — попитал бръснарят.

— Ах, ти си забравил! А аз помня: нали обеща да мълчиш, а сега всички знаят, че на главата си имам рог — рекъл царят.

— Никому не съм казал за това — отговорил бръснарят.

Маджидади посъветвал бръснаря да каже истината, но той уверявал, че никому не е казвал.

Тогава царят заповядал да отведат бръснаря при съдията. Съдията му заповядал да разкаже каква е работата. И бръснарят разказал:

— Условихме се с царя да го бръсна. Той ме предупреди, че ако хората научат, че има на главата си рог, ще заповяда да ме накажат. И аз не съм казвал никому, защото се боях. Само отидох в гората, изрових трапче, долепих до него уста и пошепнах, че царят има рог. После се върнах в къщи и досега не разбирам как хората са чули за това.

Съдията попитал Маджидади:

— Откъде е могъл царят да чуе тия думи?

— Но нали знаеш, че царят има много уши — отговорил му Маджидади.

Съдията заповядал да повикат царя. Царят обяснил:

— Аз казах на бръснаря, че ако хората научат, че имам рог, значи за това им е разказал той. И ето аз чух това от децата, които свиреха със свирчица.

Тогава съдията заповядал да повикат тези момчета. Когато дошли, съдията ги попитал:

— Донесохте ли свирчицата?

— Не.

— Вървете и я донесете — рекъл съдията. Когато момчетата донесли свирчицата, съдията я взел и я долепил до устата си, а свирчицата веднага запяла: „Има рог на главата си царят, чух това от Дан Курама, бръснаря!“ Съдията заповядал да повикат бащата на момчетата и взел да го разпитва къде е намерил свирчицата.

— Ходех из гората, видях едно стъбло сорго, откъснах класчетата, видях, че стъблото е хубаво, отрязях го и го донесох на децата, за да си направят свирчица — разправил бащата.

Съдията казал на царя да вземе свирчицата и да я долепи до устата си. И свирчицата запяла:

„Има рог на главата си царят, чух това от Дан Курама, бръснаря“. И тогава съдията рекъл на царя:

— Трябва да помилваш бръснаря — самата свирчица е пяла това. Но царят не се съгласил. Тогава съдията рекъл:

— Съдът не обвинява бръснаря: той е разказал на земята, а земята не може да разкаже никому. Ако бръснарят не се страхуваше, той щеше да разкаже на хората.

— Добре — съгласил се царят, — но нека си отиде от страната ми.

И Дан Курама трябвало да напусне тази страна. Царят му дал съпровождачи до границата. Когато минавали през гората, бръснарят видял една изсъхнала глава.

— Как си попаднала тук? — попитал той.

— Моят език ме доведе тук в гората — отговорила главата.

Побързал бръснарят да се върне назад и казал на царя, че видял в гората говореща мъртва глава. Царят не му повярвал.

— Нека ме убият, ако не е така! — възкликнал бръснарят.

Царят пратил хора в гората с бръснаря. Бръснарят попитал главата как е попаднала в гората, но главата не отговорила. Попитал я втори път, а тя все мълчала. Тогава царските хора рекли на бръснаря:

— Ти се уби с езика си.

Довели го при царя и той заповядал да накажат Дан Курама. Така езикът на бръснаря го погубил.

Такава е историята на Дан Курама, бръснаря.

ДОБРИЯТ И АЛЧНИЯТ ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Двама души, един добър и един алчен, тръгнали да пътуват. Алчният рекъл на добрия:

— Хайде, добри човече, да направим така: от първо ще ядем твоите запаси, а, когато те свършат, ще започнем моите.

Добрият човек се съгласил. Дълго скитали те, докато най-сетне запасите на добрия човек свършили. Тогава той рекъл:

— Моите запаси свършиха, дай твоите.

Но алчният човек отказал да изпълни уговореното и добрият трябвало да гладува.

Веднъж се настанили да нощуват в подножието на едно голямо дърво. А на върха на това дърво една птица си била свила гнездо. Алчният човек веднага заспал, а добрият не спал — безпокоял го гладът. И изведнъж птицата отгоре рекла:

— Това е такова дърво, че ако човек събере листата му и намаже с техния сок очите на сляп човек, ще го излекува.

Чул това добрият човек, станал бързо и набрал листа в торбата си.

Когато се развиделяло, продължили по-нататък и пристигнали в един град. А синът на царя, който владееел тоя град, бил сляп. Добрият човек отишъл при царя, и му рекъл, че може да излекува сина му.

На следния ден отишъл при сина на царя, налял малко вода в една кратунка и я смесил със сока от листата. След това намазал с тоя сок очите на слепия. И синът на царя прогледнал.

А царят направил добрия човек свой помощник и му дал половината град.

КАК МОМЧЕТО ПОЛУЧИЛО ДВАМА РОБИ ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Живели баща и син. Веднъж синът рекъл на баща си, че ще отиде да поскита из света да си опита късмета в търговия. Бащата го пуснал и му дал един мъничък скорпион за храна из пътя.

Скоро момчето срещнало из пътя ковачи. Те рекли:

— Я донеси тук този мъничък скорпион.

И когато то им го занесло, те го убили. Тогава момчето рекло:

— Ковачи, върнете ми мъничкия скорпион.

— Какъв мъничък скорпион? — попитали ковачите.

— Оня, който моят баща ми даде за ядене из пътя.

За да успокоят момчето, ковачите взели един сърп и му го дали.

И момчето продължило пътя си.

Вървяло, вървяло и скоро срещнало хора, които жънели просо.

Те рекли:

— Я ни дай твоя сърп да пожънем с него.

Взели те от момчето сърпа и почнали да жънат, после момчето рекло:

— Жетвари, дайте ми сърпа.

— Какъв сърп? — попитали жетварите.

— Сърпа, който ми дадоха ковачите — рекло момчето.

— Какви ковачи? — попитали те.

— Ковачите, които убиха моя мъничък скорпион — отговорило момчето.

— Какъв мъничък скорпион?

— Оня мъничък скорпион, който моят баща ми даде за из пътя.

Тогава жетварите дали на момчето просено брашно. Момчето ги оставило и срещнало една девойка от племето фулбе^[1], която носела кисело мляко. Девойката рекла:

— Хей, момче, дай ми твоето просено брашно, ще го смеси с моето кисело мляко.

Той ѝ дал брашното, тя го смесила с млякото и го изпила. Тогава момчето се развикало:

— Девойко фулбе, дай ми просеното брашно!

— Какво просено брашно? — попитала девойката.

— Просеното брашно, което ми дадоха жетварите — рекло момчето.

— Какви жетвари? — попитала тя.

— Жетварите, които взеха моя сърп.

— Какъв сърп? — попитала девойката.

— Сърпът, който ми дадоха ковачите.

— Какви ковачи?

— Ковачите, които убиха моя мъничък скорпион.

— Какъв мъничък скорпион?

— Мъничкият скорпион, който моят баща ми даде за из пътя.

И девойката от племето фулбе му дала вместо брашно масло. Взелo момчето маслото, продължило по-нататък и срещнало човек, който носел тютюн. И този човек рекъл на момчето:

— Хей ти, донеси тук маслото! Ще го смеси с моя тютюн.

Момчето му дало маслото, човекът припържил маслото и го смеси с тютюна. Тогава момчето рекло:

— Върни ми маслото.

— Какво масло? — попитал човекът.

— Маслото, което девойката фулбе ми даде — рекло момчето.

— Каква девойка фулбе? — попитал човекът.

— Девойката фулбе, която изяде просеното ми брашно.

— Какво просено брашно?

— Просеното брашно, което жетварите ми дадоха.

— Какви жетвари? — попитал човекът.

— Жетварите, които взеха моя сърп — отговорило момчето.

— Какъв сърп?

— Сърпът, който ковачите ми дадоха.

— Какви ковачи?

— Ковачите, които убиха моя мъничък скопион.

— Какъв мъничък скорпион?

— Мъничкият скорпион, който моят баща ми дади за из пътя.

За да успокои момчето, човекът му дал малко сол. Продължило момчето със солта по-нататък и срещнало един младеж от племето

фулбе, който пасял добитък.

— Момче, ела насам. Дай ми твоята сол. Ще я сложа във вода и ще напоя добитъка — рекъл младежът.

Момчето дало на младежа солта и той сложил солта във водата и напоил добитъка. Тогава момчето извикало:

— Момко, дай ми солта!

— Каква сол? — попитал младежът.

— Солта, която човекът с тютюна ми даде — рекло момчето.

— Какъв човек с тютюна?

— Човекът с тютюна, който ми взе маслото.

— Какво масло?

— Маслото, което девойката фулбе ми даде.

— Каква девойка фулбе?

— Девойката фулбе, която изяде просеното ми брашно.

— Какво просено брашно?

— Просеното брашно, което ми дадоха жетварите.

— Какви жетвари?

— Жетварите, които взеха моя сърп.

— Какъв сърп?

— Сърпът, който ковачите ми дадоха.

— Какви ковачи?

— Ковачите, които убиха моя мъничък скорпион.

— Какъв мъничък скорпион?

— Мъничкият скорпион, който моят баща ми даде за из пътя.

Тогава младежът избрал от своето стадо един вол и го дал на момчето. Продължило момчето с вола по-нататък, стигнало в един град и срещнало там главния месар, който рекъл:

— Хей, момче, я доведи тук вола да го заколим. Когато волът бил заклан, а месото продадено, момчето извикало:

— Месарю, дай ми вола!

— Какъв вол?

— Волът, който ми даде младежът фулбе.

— Какъв младеж?

— Младежът, който ми взе солта.

— Каква Сол?

— Солта, която човекът с тютюна ми даде.

— Какъв човек с тютюн?

- Човекът с тютюна, който ми взе маслото.
- Какво масло?
- Маслото, което девойката фулбе ми даде.
- Каква девойка фулбе?
- Девойката фулбе, която изяде просеното ми брашно.
- Какво просено брашно?
- Просеното брашно, което ми дадоха жетварите.
- Какви жетвари?
- Жетварите, които взеха моя сърп.
- Какъв сърп?
- Сърпът, който ковачите ми дадоха.
- Какви ковачи?
- Ковачите, които убиха моя мъничък скорпион.
- Какъв мъничък скорпион?
- Мъничкият скорпион, който моят баща ми даде за из пътя.

Тогава главният месар взел двама роби, мъж и жена, и му ги дал. Като получило двамата роби, момчето се върнало в къщата на баща си и рекло:

— Пътуването беше сполучливо, върнах се с двама роби, които получих за един мъничък скорпион.

---

[1] Племя в Западен Судан. ↑

ЗА ЛОВКОСТТА

ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Тази приказка е за ловкостта. Ето я.

Един цар имал трима сина. Веднъж царят събрал всичките си приближени и рекъл, че иска да узнае кой от синовете му е най-ловък. Наблизо до двореца расъл един огромен баобаба. При този баобаба царските синове трябвало да покажат своята ловкост. Най-големият от синовете яхнал коня и препуснал към баобаба. Като се приближил, пронизал дървото с копие си така, че копие то минало през него. А той заедно с коня си прескочил през този отвор. След най-големия син препуснал вторият. Приближил се до баобаба, вдигнал коня на задните му крака и прескочил през баобаба. Най-сетне дошъл ред на най-малкия син. Препуснал той към баобаба и го изтръгнал от земята заедно с корените.

Кой от тях е най-ловкият?

РОБЪТ, ЧИЕТО ИМЕ БИЛО ПО-МЪДЪР ОТ ЦАРЯ ПРИКАЗКА НА ХАУСА

Един цар имал трима роби. На всеки роб се родил по един син и ги нарекли Невиждащият, Дар от бога и По-мъдър от царя. Когато синовете пораснали, отишли да работят при царя. Царят заповядал да донесат сноп за Невиждащият, сноп за Дар от бога, а на роба, който се наричал По-мъдър от царя, да дадат сноп слама. После им рекъл:

— Идната година трябва да ми донесете по триста снопа сорго.

След година, когато жътвата била прибрана, Невиждащият и Дар от бога донесли на царя по триста снопа, а По-мъдър от царя донесъл кошница с плява. Когато дошли до царя, Невиждащият рекъл:

— Ето моите триста снопа.

— И моите триста снопа — рекъл Дар от бога.

— А ето и моята жътва — рекъл По-мъдър от царя.

Царят попитал По-мъдър от царя:

— Защо ти не ми донесе триста снопа сорго?

— Аз посадих снопа слама, който ми даде, и ти донесох онова, което израсна — отговорил По-мъдър от царя.

Тогава царят заповядал да докарат две крави и да ги дадат на Невиждащият и на Дар от бога, а на По-мъдър от царя да дадат вол.

На следната година Невиждащият донесъл на царя две теленца, и Дар от бога донесъл на царя две теленца. А По-мъдър от царя праметнал през рамо, секира, отишъл при царя, качил се на дървото, което расло пред царския дворец, и захванал да го сече.

Царят рекъл:

— Невиждащият и Дар от бога ми донесоха по две теленца, а къде е По-мъдър от царя?

— Той сече дърва — отговорили слугите на царя.

— Хей ти, По-мъдър от царя — рекъл царят, — какво правиш там, на дървото?

— Сека дърва за баща ми, който ме роди — отговорил По-мъдър от царя.

— Какво приказваш? Мигар може мъж да роди дете? — възкликнал царят.

— О, значи ти знаеш — рекъл По-мъдър от царя, — че мъж не може да роди дете. Но ми даде вол и искаш от него да роди две теленца?

Царят се разсърдил.

— Какво да правя с тоя момък? — попитал той.

И придворните го посъветвали:

— Убий го! Дай му богати дрехи, везана чалма и хубав кон. А на сина си дай вехти дрехи, вехта чалма и куц кон. Изпрати ги в гората и заповядай на разбойниците да убият оня, който е облечен в богати дрехи. Тъй като това ще бъде По-мъдър от царя, ще убият него.

Царят се съгласил с тях и направил така, както му казали.

А По-мъдър от царя изпратил напред човек с десет кратуни пиво и десет кратуни вода. И когато царският син и По-мъдър от царя настигнали този човек, По-мъдър от царя рекъл:

— Хайде да пием вода.

По-мъдър от царя взел кратуната с пиво и я дал на царския син, а той пил вода. Като повървели малко, По-мъдър от царя пак поискал да пие и, както първия път, По-мъдър от царя пил вода, а царският син пил пиво. Опил се царският син и отмаял. Тогава По-мъдър от царя рекъл:

— О, сине на царя, на тебе ти е лошо, но аз няма да те оставя в беда. Вземи богатите ми дрехи, везаната ми чалма, коня ми, а на мене дай своите дрехи и хромия си кон.

Разменили си дрехите и конете и продължили по-нататък. Така стигнали до онова място, дето се криели разбойниците. Разбойниците ги нападнали и синът на царя бил убит. А По-мъдър от царя дотичал в двореца, поздравил царя и рекъл:

— Има ли равен на мене?

И царят отговорил:

— Има, аз съм.

Царят скочил, за да хване По-мъдър от царя, но той се превърнал в жаба. Тогава царят се превърнал в змия и искал да глътне жабата, но По-мъдър от царя се превърнал в мишка. Царят се превърнал тогава в

котак. Но мишката станала птица, която излетяла на възбог. Тогава царят се превърнал в ястреб и подгонил птицата. Птицата долетяла до една стара жена, влетяла в очите ѝ и станала гледец. Ястребът пък станал вежда и досега гледецът на окото не излиза от своето скривалище, за да не го хване веждата, която го дебне.

ДОСЕТЛИВАТА ЛИСИЦА

ПРИКАЗКА НА ФУЛБЕ

Лъвът, лисицата и хиената живеели в голяма дружба. Тръгнали те веднъж заедно на лов, уловили едно магаре, един заек и една антилопа.

Лъвът рекъл на хиената:

— Раздели плячката помежду ни.

— Магарето — на тебе, заекът — на лисицата, антилопата — на мене — отговорила хиената.

Лъвът ѝ откъснал главата и се обърнал към лисицата:

— Виждаш ли колко лошо хиената раздели плячката? А какво ще кажеш ти?

— О, господарю на гората! — провикнала се лисицата. — Магарето на вас за закуска, антилопата — на вас за обед, а заекът — за вечеря.

— Кой те посъветва да разделиш така плячката? — попитал лъвът.

И лисицата отговорила:

— Съвет ми даде главата на хиената, като се отдели от тялото ѝ.

ЧУДНИЯТ КРАДЕЦ

ПРИКАЗКА НА ФУЛБЕ

Веднъж един крадец се вмъкнал посред нощ в един хамбар, видял там много тънки дълги парчета месо и надал вик. Дотичал стопанинът на хамбара и видял крадеца. На помощ на стопанина довтасали хора, хванали крадеца и го попитали:

— Защо викаше толкова силно?

— Ще ви кажа защо — отговорил крадецът. — Започнах да крада от детинство. И няма на света такова нещо, което да не ми се е случвало да видя. А такива тънки дълги парчета месо видях за първи път. Затова се развиках от учудване.

Чули хората този разказ и се засмели. А стопанинът на хамбара пуснал крадеца, дал му малко месо и крадецът тръгнал по своя път и всички го изпроводици с весел смях.

КАК ЛИСИЦАТА ИЗЛЪГАЛА ХИЕНАТА

ПРИКАЗКА НАФУЛБЕ

Разправят, че веднъж лисицата, като изнемогвала от жажда, се приближила до един кладенец. А в кладенеца имало въже с две кофи на двата края. Седнала лисицата в горната кофа и се спуснала долу, а другата кофа се изкачила.

Напила се лисицата с вода, но не могла да излезе. Надникнала в кладенеца една хиена и видяла във водата месечината и лисицата, която седяла на дъното. Хиената попитала:

— Какво правиш там?

А лисицата посочила отражението на месечината и рекла:

— Ям половината от това сирене, а другата половина ще остане за тебе.

— А как да се спусна?

— Седни в кофата — отговорила лисицата.

От тежестта на хиената горната кофа се спуснала долу, а кофата с лисицата се изкачила горе. Така лисицата се измъкнала от кладенеца, а оставила хиената там.

Хитрият винаги лъже глупавия и го напуска в нещастие.

ГЛУПАВАТА ХИЕНА

ПРИКАЗКА НА ФУЛБЕ

Затънала една хиена в калта и три дни нямало какво да яде. Покрай нея минала една маймуна. Хиената я помолила да ѝ помогне да се измъкне от калта. Но маймуната рекла:

— Ако ти помогна, ти ще ме изядеш. Хиената се заклела, че няма да направи това.

Тогава маймуната ѝ помогнала, а после рекла:

— Сега ме пусни.

— Да имаш да вземаш — отвърнала хиената. — Аз три дни не съм яла нищо, как тъй ще те пусна?

В това време от дупката си излязла невестулката и рекла на хиената:

— Я ме пуснете да мина между вас.

Хиената изпуснала маймуната, която бързо се покатерила на едно високо дърво, а невестулката се скрила в дупката си.

Както седяла на дървото, маймуната погледнала в далечината и викнала:

— Те са тук!

— Кои? — попитала хиената.

— Някакви хора с намордници в ръце. Идат да уловят хиената.

Уплашила се хиената и търтила да бяга, а невестулката излязла от дупката си и заедно с маймуната почнали да се смеят от сърце.

Ето как било.

БОГАТИЯТ СЪСЕД АРАБСКА ПРИКАЗКА

Имало едно време двама съседи. Единият бил бедняк. Ръцете му били винаги изцапани с пръст. Другият бил богаташ, имал много пари. А в нашата страна съществува обичай, според който съседите трябва да ядат заедно. Всеки от съседите донася своя просеник, но го изяждат заедно. А този богаташ не искал да яде заедно с бедняка и търсил повод да се отърве от него.

Веднъж казал на бедняка:

— Купих два кантара^[1] гвоздеи, за да си скова лодка, и изведнъж видях, че мишки са изяли всички гвоздеи.

— Какво приказваш? — отговорил беднякът. — Съседе, през целия си живот не съм видял мишки да ядат желязо.

Тогава богаташът се развикал:

— Как? Искаш да кажеш, че лъжа? Отсега нататък всеки от нас ще яде в своята къща.

И оттогава всеки се хранел отделно.

---

[1] Кантар — мярка за тежест, около 45 кг. ↑

РИЗАТА НА ДЖИХА АРАБСКА ПРИКАЗКА

Веднъж майката на Джиха^[1] изпрала ризата му и я простряла да съхне. Скоро след това се вдигнал силен вятър и отнесъл ризата.

Когато Джиха видял това, поклонил се и взел да се моли:

— О, господи! Благодаря ти, че тази риза не беше на гърба ми, инак и аз щях да полетя и да загина заедно с нея!

---

[1] Джиха — в арабските народни приказки нарича така глупака.

↑

РАЗКАЗ ЗА АБУ-НУВАС

АРАБСКА ПРИКАЗКА

Имало едно време един халиф. Той имал шут на име Абу-Нувас. Една зимна нощ халифът му рекъл:

— Искам да ти направя хубав подарък, но само ако преспиш нощта на покрива — гол и без огън, от който би могъл да се сгрееш.

— Добре, съгласен съм — отговорил Абу-Нувас. И прекарал нощта така, както се споразумели, а, когато настанало утрото, отишъл при халифа да си иска подаръка.

— А ти изпълни ли условието? — попитал го халифът.

— Изпълних го — отговорил Абу-Нувас, — прекарах нощта гол в лютия студ и видях огън само в една много отдалечена къща, а така ми се искаше да се погреея на него!

Халифът рекъл тогава:

— Ти са нарушил условието. Щом си видял огън, безспорно си получил от него някаква топлина, колкото и малка да е. Затова нямаш право да получиш награда.

Абу-Нувас се ядосал много и решил да вразуми халифа.

След няколко дни той поканил халифа в къщи на обед. Халифът дошъл и взел да чака кога ще дойде време за ядене. Но нищо не му поднасяли. Тогава попитал Абу-Нувас.

— Къде са ястията?

Абу-Нувас отговорил:

— Още не са готови.

Минал още час. И пак никой не донесъл никаква храна.

А когато халифът попитал Абу-Нувас какво става, той повторил своя отговор. Най-сетне халифът се разгневил и поискал да види мястото, където се готви храната.

Тогава Абу-Нувас го завел до едно дърво и рекъл:

— Ястията са на върха на това дърво. А тук под неговите корени е огънят.

Погледнал го халифът и рекъл:

— Ти си луд. Как чакаш храната да бъде приготвена по такъв начин?

Абу-Нувас отговорил:

— А как постъпи ти? Каза, че съм получавал някаква топлина от огъня, който съм виждал в далечината! Сега е моят ред!

Халифът разбрал шегата и едва не умрял от смях, а после дал на Абу-Нувас обещания подарък.

ОТКРАДНАТИЯТ КОН АРАБСКА ПРИКАЗКА

Веднъж един човек яздел кон. Не щеш ли, наред пътя конят му окуцал и не можел да тича.

А в това време на пътя се появил друг човек, също на кон. Когато той се приближил, първият конник му рекъл:

— Дай ми твоя кон!

Но човекът отказал.

Тогава първият конник извадил меч си и рекъл:

— Или ще ми дадеш коня, или ще ти отсека главата!

Собственикът му дал коня и тръгнал подир него на куция кон.

На другия ден те се срещнали на пазара в града. И оня, чийто кон бил откраднат, дотърчал при кадията, взел да му се оплаква от оскърбителя си и му разказал как станало всичко.

Кадията повикал обвиняемия и го попитал:

— Чий е този кон, човече?

Оскърбителят отговорил:

— Мой. Имам го още от дребничко жребче.

Тогава господарят на коня смъкнал ризата си, метнал я върху главата на коня и рекъл на своя оскърбител:

— А на кое от очите му има перде?

Обвиняемият бързо отговорил:

— На дясното.

Тогава господарят на коня смъкнал ризата от главата на коня и рекъл:

— Той не е имал никога перде на дясното око!

И кадията му върнал коня.

КОЕ Е НАЙ-ХУБАВОТО? АРАБСКА ПРИКАЗКА

Живял някога един мъдър човек. Той имал трима сина. А съседът им бил също мъдър и те го почитали. Съседът им имал прекрасна дъщеря и всеки от младежите ходил при него и го молил да му я даде за жена.

Тогава съседът рекъл на младежите:

— Деца мои, мисля, че ако дам дъщеря си на един от вас, останалите двама ще се разсърдят. Затова ще подаря на всеки от вас по сто жълтици и ще дам дъщеря си на оня, който купи за тия пари най-хубавото нещо.

Братята се съгласили с това. Взели по сто жълтици и заминали в чужбина. Там всеки от тях се заловил да търси най-полезното и прекрасното нещо, за да го купи.

И измежду многото неща първият младеж избрал един килим. Цената му била сто жълтици. Този килим можел в един миг да занесе оня, който седи на него, където той пожелае.

Вторият намерил за сто жълтици един лимон. Оня, който изпил неговия сок, можел да живее дотогава, докато не пожелае да умре.

А третият купил за сто жълтици едно огледало. Това огледало показвало който искаш човек, където и да се намирал той.

И ето, случайно и тримата младежи се срещнали в един град. Зарадвали се един друг. Всеки показал на братята си онова, което бил купил. След това двамата братя рекли на притежателя на огледалото:

— Позволи ни да видим девойката!

Те погледнали и видели, че девойката умира, а около нея седят хора и плачат.

Щом видели това, братята казали на притежателя на килима:

— Позволи ни да отлетим на твоя килим.

Завчас пристигнали там, където искали, и казали на притежателя на лимона:

— Съживи девойката!

Той веднага разрязал лимона, дал на девойката да изпие неговия сок и тя оживяла.

За кого се омъжила девойката?

За онзи, който донесъл лимона.

Притежателят на огледалото само гледал — да му даде бог добро за това. Огледалото останало у него и той нищо не загубил.

Също и притежателят на килима. Той отвел всички, където трябвало — да му даде бог добро за това.

А този, който донесъл лимона, възвърнал на девойката живота, но лимонът му бил изгубен. Той изхарчил стоте си жълтици за самата девойка и затова с право се оженил за нея.

ХИТРОСТТА НА БЕДНЯКА

АРАБСКА ПРИКАЗКА

Сиромашия налегнала Али. Останал му само един стар кон.

Веднъж той завързал своя кон с главата на онова място от яслата, на което трябвало да бъде опашката, и взел да вика жителите на селото:

— О, братя! Елате да видите този чуден кон, на който главата е там, където би трябвало да бъде опашката.

Събрали се всички жители на селището и всеки, който искал да види това чудо, трябвало да плати половин грош. Всички влизали един след друг. А когато излизали, не казвали нито дума: всеки се срамувал, че са го излъгали с такова нещо.

А Али по такъв начин се избавил от своята сиромашия.

КРАВАТА НА НЕЧЕСТНИЯ ТЪРГОВЕЦ АРАБСКА ПРИКАЗКА

Живял един човек. Той имал хубава крава. Доил я, доливал вода в млякото и го продавал.

Веднъж завалял силен дъжд и пороят отнесъл кравата.

Стопанинът на кравата се натъжил много.

А неговите мънички деца му рекли:

— Татко, водата, която ти доливаше, за да има повече мляко, придойде цялата отведнъж и кравата се удави в нея.

Бащата го досрамяло и се разкаял за онова, което вършил.

БОГАТИЯТ СТАРЕЦ АРАБСКА ПРИКАЗКА

Живял едно време един богат старец. Той имал седем сина и те се възпитавали в охолство и бездействие. Най-умен бил най-големият.

Бащата купил на всеки син по един чифлик и им ги дал да ги владеят.

Старецът бил щедър човек. Всеки ден колил по едно добиче и канел всички съседи на гости. Приятелите му казвали:

— Спри, не прахосвай парите, остави ги на децата си.

Но той отговарял:

— Нека живеят със своя ум, както аз живях с моя. Дадох на всеки по един чифлик, пък и закопах за тях в земята на един от тези чифлици злато.

Всички хора са смъртни, умрял и старецът. Децата погребали баща си. Но можели да научат волята на покойника, тоест да чуят завещанието, едва след изтичането на четиридесет дни от смъртта му.

Но ето, настанал и четиридесетият ден. Отворили завещанието и прочели: „На децата ми. Закопах злато в земята на един от вас. На пергамента в кутията оставих пари за вас.“ Синовете побързали да отворят кутията и намерили там късче пергамент с думите: „Дръж главата на студено, а краката на топло. Завещавам това на децата си.“

Всички били в недоумение. Някакъв си дабтара^[1] се опитал да обясни завещанието:

— „Дръж главата си на студено“ — трябва да се разбира така: смъртоносна е болестта, която влиза през главата; а думите „дръж краката си на топло“ — означават болест, която влиза в краката и от която човек окуцява.

Хората се зачудили на това тълкование, не повярвали на ушите си.

А синовете се разгневили. Те били алчни и се надявали да намерят много злато в тая кутия. Само най-големият брат разбрал намерението на баща си.

— Какво да правим сега? Хайде да копаем. Нали тате е казал, че е заровил за нас злато в един от чифлиците — решили те.

Взели да копаят отначало само на някои места, после прекопали земята на всичките седем чифлика, но не намерили нийде злато. Капнали от умора и се ядосвали, задето се трудили напразно. Най-големият копаел заедно с другите. Той разсъждавал така: „Ако не копая, ще ме заподозрат в зла умисъл, затова не бива засега да се отделям от тях. Сега вече добре разбрах какво е искал да каже тате с думите: «Дръж главата на студено, а краката на топло». А също тъй: «За децата си съм закопал злато в земята».“

Останалите шестима братя решили, че няма защо да остават да живеят тук. Дълго се съветвали какво да правят и решили заради прехраната да отидат в града и да се главят за прислужници на някои господари. Така и направили.

А най-големият брат дочакал времето за сеитба и засял с ечемик изкопаната земя, защото разбрал, че е плодородна. Земите, които братята му изоставили, той дал под наем. Първата жътва му дала няколко хамбари зърно. Той повторно засял нивите и увеличил орната земя за сметка на целината.

„Зърното е онова злато, което е закопал баща ми. В пословицата се казва: «Който има жито, той е истински богат, а който има злато, той е богат само с тревоги»“ — размишлявал той.

Най-големият брат станал богат и уважаван човек, селяните го обичали. Той никому не отказвал да заеме зърно за семе. Славата му се разнесла далеко.

Да се обърнем сега към останалите братя. Бащата ги бил възпитал в охолство и те не знаели да правят нищо, в каквато и къща да се главявали, наглед се харесвали на всички и стопанинът, щом виждал лицата и обноските им, мислел: „Тия момци ще служат добре!“ Но когато им заповядвали нещо, те не знаели как да пристъпят към работата. Тогава за тях казвали: „Ама нескопосници! Трябва да им дадем пътя!“ И ги изпъждали. Така се скитали те от едно място на друго, все уморени, бити и гладни. Посъветвали се помежду си и решили:

— Какво ни чака занаяпред?! Да се скитаме така и по-нататък ли?... Надеждата ни е само в брата. Хайде да отидем при него и да му разкажем всичко, което се случи с нас.

Запътили се те назад към родните места, стигнали там измъчени, гладни, голи.

Най-големият брат ги попитал:

— Какви хора сте вие? Какво искате?

Те му разказали кои са и какво се е случило с тях. Той се зачудил, но ги приел добре, напоил ги, нахранил ги и ги облякъл. После изпратил всеки в чифлика му и казал на всички хора, че това са негови братя.

И взели всички братя да живеят сговорно, като не нарушават правилата и законите на онази местност: шестимата братя също захванали усърдно да работят и най-големият им помагал. Благодарение на това те скоро станали почти също тъй богати, както и най-големият брат. След като узнали нещастieto, те не позволявали да влиза в къщата им лекомислието и леността. Съседите, пък и всички хора в окръга, ги уважавали.

И седмината братя оттогава живеели еднакво. А народът и досега споменава с добра дума мъдрото завещание на баща им.

---

[1] Дабтара — писар, грамотен човек изобщо. ↑

ДВАМАТА ХИТРЕЦИ АМХАРСКА ПРИКАЗКА

Един хитър човек напълнил една делва наполовината с тор, сложил отгоре масло и отишъл на пазара да продава тази делва. Дошъл до края на пазара и се разположил на почивка под едно голямо дърво. Също както този хитрец, друг един сложил в своята делва кал, а отгоре я закрил с бял мед; взел своята стока и също отишъл на пазара. И ето, вторият хитрец се приближил до дървото, под което почивал първият. Те се поздравили и притежателят на маслото попитал пристигналия:

— Какво носиш?

Другият отговорил:

— Нося за продан чист бял мед.

Тогава първият рекъл:

— А аз идвам на пазара да продам чисто масло и да купя за лекарство бял мед. Ако си съгласен, хайде да си разменим стоката.

Стопанинът на меда решил, че в замяна на своята делва с кал е намерил чисто, масло, зарадвал се и се съгласил. Той рекъл, че има много пчелни кошери и продава мед, за да купи масло за сватбата на дъщеря си.

— Твоето масло сигурно е най-доброто на пазара — рекъл той.

А притежателят на маслото на свой ред се зарадвал. Той мислил, че в замяна на лошата си стока е намерил чист бял мед. Разменили си делвите, разделили се и всеки тръгнал по своя път.

Стопанинът на маслото не могъл да се нарадва на своята хитрост и като повървял малко, открил делвата с меда само да го погледне; отгоре лежал бял и чист мед. Тогава взел една пръчка и почнал да разбърква меда, но видял, че вътре в делвата имало кал. Натъжил се отначало, а после разбрал, че е срещнал също такъв хитрец като себе си и се разсмял. А предишният стопанин на меда също разбрал какво се е случило. За да разменят още веднъж делвите си, те отново отишли на пазара и се срещнали.

Първият, предишният стопанин на маслото, отново седнал под дървото и попитал стопанина на меда:

— Ти ли си?

Оня отговорил:

— Аз.

Тогава взели да се ругаят, после се разсмели. След това решили да бъдат приятели, да построят къщите си една до друга и да станат съседи.

Посъветвали се как да живеят по-нататък, а на третия ден се разделили, за да отидат на един далечен пазар. Но и двамата въпреки уговореното решили да се върнат в къщи за хляб. Всеки от тях рекъл на жена си да добави в брашното пепел и да изпече питки. Жените направили всичко според заръката на мъжете. После мъжете отново тръгнали на път. Скоро се спрели на почивка заедно с търговците. За да приготвят вечеря, събрали дърва, донесли стомна вода и наклали огън. Единият от пътниците рекъл:

— Твоят товар е тежък; хайде днес да приготвим вечеря от твоето брашно, да хапнем, а утре от моето.

Другият отговорил:

— Не, твоят товар е по-тежък от моя, нека днес направим вечеря от твоето брашно, а утре от моето.

Дълго се препирали и легнали да спят гладни.

Настъпило утрото; търговците отново тръгнали на път и привечер стигнали до една река. Всички търговци приготвили обед и похапнали, а двамата хитреци все спорили и отново прекарвали гладна нощ. После пак тръгнали на път и пак се измъчвали от глад. Тогава единият от тях отворил своя чувал и извадил бяла пепел вместо брашно. Хвърлил тази пепел във водата и като се престорил, че нищо не знае, започнал да хока жена си.

Тогава другият отворил своя чувал и казал:

— И моята жена е направила същото за мене! Посмели се двамата над своите дяволии и взели да се укоряват в хитрост. Оттук пословицата, че храна на двамата хитреци е бялата пепел.

После двамата гладни пътника стигнали до едно село и тръгнали да просят хляб.

Така вървели те от село на село и все мислели какво да правят. Най-сетне решили, че е най-добре да откраднат нещо и да хапнат.

Приближили до едно стадо овце, но пастирът зорко го пазел и те не успели да откраднат овца. Срецнали по-нататък стадо кози и крави, но навсякъде пастирите ги пазели зорко. После излезли на една равнина и от хълма видели как един селянин карал волове. Тогава единият от тях рекъл:

— Послушай, приятелю, да откраднем тези волове.

— А как да направим това? — попитал другият.

— Аз ще почна да викам оттук, селянинът ще се затече към мене, а ти тогава със своята хитрост вземи единия вол, а другия аз ще открадна някак си сам. Ще се срещнем пак на това място.

Речено—сторено: първият се развикал:

— А-а-а!...

Селянинът помислил, че разбойници обират някого на пътя, оставил си воловете, взел тоягата и завикал:

— Ида при тебе, дръж се!

Затекъл се при хитреца и попитал:

— Какво става с тебе?

— Видях долу в равнината един селянин с вол. Видях такова нещо, което би учудило всички; такова чудо! — изломотил хитреца.

Обърнал се тогава селянинът, за да погледне воловете си, но видял само един. Помислил, че крадци са откраднали втория, бързо се спуснал от хълма и се затекъл към гората да търси своя вол.

А другият хитрец взел втория вол и го откарал. Селянинът се уморил да търси вола, излязъл от гората и изведнъж видял, че и вторият вол го няма. Натъжил се и си тръгнал за дома. А крадците се срещнали на онова място, дето се условили, вкарали воловете в една пещера и влезли и те. Тук заклали воловете и единият от тях рекъл:

— Приятелю мой, иди в село, донеси оттам огън, тогава ще изядем печеното. През това време аз ще приготвя месото и ще те чакам.

Вторият се съгласил, слязъл в селото за огън и се върнал. Но когато приближил до пещерата, чул как неговият спътник удрял с една пръчка по волския мехур и приказвал:

— Не ме убивай, почакай, ще дойде моят приятел, тогава всичко ще разберем.

Вторият бързо скрил огъня, като решил, че това е хитрост, върнал се в къщи и рекъл на жена си:

— Сложи ме в един чувал със сол, занеси ме при нашия съсед и кажи: „Моят мъж открадна тази сол; когато дойде твоят мъж, ще си я поделим, за да хапнем от месото на воловете, които те откраднали и скрили в пещерата“.

Жената направила така, както ѝ било заръчано.

А жената на съседа с радост приела солта и скрила чувала под кревата. Вечерта хитрецът изменник се върнал в къщи и донесъл малко месо. После събрал децата и жена си и те пренесли останалото месо. Като седял в чувала със сол, съседът слушал стопанина на къщата да разказва как с ум и съобразителност го излъгал. Жената рекла, че нямала сол, но че ѝ донесла съседката и разказала всичко, както станало. Мъжът ѝ взел да подиграва глупостта на съседа си. В това време жена му отворила чувала и мушнала ръка, за да вземе сол. А съседът, който се бил скрил в чувала, я хванал за ръката. Тя се развикала уплашено:

— Ох, мили мой! Какво е това?

Тогава стопанинът попитал:

— Кой е?

— Аз съм — отговорил съседът.

— А! Ти!

И те дълго се чудили на хитрините си и се смели. След това заедно с жените и децата си разделили месото и се разотишли по къщите си. По този повод е възникнала пословицата: „Хитър хитрия няма да излъже. И двамата си ги бива!“

На другия ден двамата хитреци със семействата си излезли от къщи и се упътили в степта, за да хапнат месо и да си пийнат пиво.

Пред входа на пещерата те намерили пчели, които носели там мед. Тогава единият от хитреците се полакомил и мушнал в отвора на пещерата ръката си; а там имало змия и тя го ухапала. Той извикал. Другият хитрец веднага се стреснал.

— Какво намери там? — попитал той.

— Намерих такова кюлче злато, което ще стигне и за мене, и за децата ми — отговорил първият.

— Покажи ми го — рекъл вторият.

— Направи като мене, аз няма да ти го покажа, нито да го разделям с тебе — отговорил първият.

Като чул това, вторият бързо мушнал ръка в пещерата и змията тозчас ухапала и него. Той много се уплашил и като показал ръката си, рекъл:

— Гледай, ухапа ме отровна змия.

Така загинали двамата хитреци заедно.

ТРИМАТА СЪДИИ АМХАРСКА ПРИКАЗКА

Имало едно време трима съдии, които бог отличил с мъдрост; живеели те дружно и помирявали хората, когато се карали. Двамата от тия белобради старци с особена почит се отнасяли към третия, тъй като той бил най-мъдрият от тях. Когато не могли да вземат решение, понякога отивали при него за съвет. Но той давал съвети не само на тях; малко били хората, които не се обръщали към него за помощ. Славата му се разнесла из цялата страна. Той имал една дъщеря, а приятелите му — по един син. Децата расли заедно и много се обичали. Така живеели, докато дошло време младежите да се женят. Замислили се бащите на младежите, но в тази работа те не поискали да се съветват помежду си. Бащата на единия младеж пратил слугата си да каже на бащата на девойката:

— Дай дъщеря си на моя син.

Изслушал бащата на девойката тези думи, заповядал да нахранят слугата, а отговор не дал. Докато този слуга ял, дошъл пратеникът на другия съдия със същите поръки. Бащата на девойката заповядал:

— Нахранете и този слуга, не му казвайте нищо: нека се срещне с първия пратеник.

Когато вторият пратеник захванал да яде, първият вече се нахранил и излязъл да се сбогува с домакина. Домакинът рекъл:

— Много добре... Защо не?... Определям срок от три месеца. Кажи на своя господар да се приготви за това време.

Първият пратеник си отишъл. След него си отишъл и вторият, като получил съвсем същия отговор. А бащите на младежите криели един от друг замислите си и всеки се надявал да дадат девойката на неговия син.

Върнали се пратениците в къщи и предали на господарите си отговора на почтения съдия, бащата на девойката.

— Мигар почтеният съдия е казал така, че аз не мога да прозрахитростта му?! — възкликнал бащата на единия младеж и заповядал

на своя син: — Мое момче, три месеца не са дълъг срок; купи земя и построй на нея по-широки къщи, за да има къде да живеете удобно с жена ти, пък и да можете да посрещате хубаво гостите.

После добавил:

— Било ли е някога да не мога да разбера намеренията на хитрия човек!

А бащата на другия младеж рекъл така:

— Няма граница за хитростта на съобразителния човек, но не е имало още случай аз да не вникна в тия работи. Сине мой, вземи пари и веднага тръгни на път. Увеличавай броя на приятелите си; ония, които имаш досега, са недостатъчни. В това е тайният смисъл на думите, „да се приготви“.

Настъпил най-сетне дългоочакваният ден.

Единият от съдиите пратил слугата си да каже на бащата на девойката:

— Уреченият ден дойде. Аз съм готов.

Същото направил и другият съдия.

Бащата на девойката повикал при себе си на гости старците и направил гощавка, а после рекъл:

— Повикайте двамата ми приятели.

Бащите на младежите дошли. Тогава почтеният съдия поискал съвет от старците:

— Имам една-единствена дъщеря. Моите приятели ме помолиха поотделно за едно и също нещо: „Дай дъщеря си на моя син“. Аз не мога да разделя девойката на две части. Посъветвайте ме на кой младеж да я дам.

Старците отговорили така:

— Работата не е лека. Когато се намерим в някое затруднение, ние идваме за съвет при тебе. Какъв съвет чакаш ти от нас?!

Видял той, че от тях няма да получи съвет, и продължил:

— Тогава слушайте още. Аз им определих ден, и сега те дойдоха. Единият от тях е купил земя, построил е на нея широки къщи за себе си и за гостите. Другият е увеличил броя на приятелите на своя син. Ето как стои работата. Какво ще бъде вашето решение?

Старците отново отговорили:

— Ние вече ти казахме веднъж, че не можем да разрешим този въпрос.

Тогава бащата на девойката рекъл така:

— Каква полза от изобилието на земя? Достатъчно е само веднъж да сбъркаш, и всичко ще загине; буря може да отнесе всички къщи, пожар или наводнение може да ги погълне. Всичко е на произвола на случая. Но ако имаш много приятели, поне един ще съумее да ти помогне в тежък час. На сина на този човек аз давам своята единствена дъщеря. Харесва ли ви това или не, така реших.

И старците пак признали, че е прав, и рекли:

— Нали ти казахме веднага, че не можем да се справим с тази работа.

РАЗКАЗ ЗА ОВЕНА НА ЕТИОПСКИЯ НЕГУС

АЦЕ БАКАФА

АМХАРСКА ПРИКАЗКА

Негусът Аце Бакафа имал питомен овен, който много обичал. Целия ден овенът пасял на воля и изяждал всичко, което можело да му послужи за храна, а нощта обикновено прекарвал в царската спалня. Аце Бакафа така обичал овена, че издал заповед, в която се казвало: „Ако не нахранят моя овен в някоя къща, където той влезе, аз, Аце Бакафа, ще накажа сурово стопаните.“

Разглезил се овенът и взел да лудува още повече; престанал да пасе чуждите ливади, но добил навик да изяжда и разваля онова, което било сложено пред вратите да съхне. И хората имали много ядове с него. Но ето веднъж съдбата го наказала. Влязъл той в къщата на един дабтара, а той рекъл на овена:

— Добре ми дошъл!

А после затворил вратата и го заклал. Дабтарата разрязал тялото му на части и го накачил в една странична стая.

Където и да прекарвал деня, овенът обикновено дохождал да нощува в царската спалня; а когато се изгубвал, казвали: „Търсете го навсякъде“. Но да се върнем към хитрия дабтара. Той направил пергамент от овнешката кожа, разрязал го на късове и написал на тях: „Аз убих царския овен. Аз го изядох. Той беше тлъст и много вкусен. Трябваше да го убия, защото в безобразното си немирство беше станал причина за много оплаквания от страна на бедняците.“

После дабтарата разхвърлил късовете пергамент на площада. Направил това така, че да не го видят хората.

В града приказвали, че царският любимец, овенът, се изгубил и го търсят навсякъде.

Двама или трима души видели късовете пергамент, вдигнали ги, прочели ги и ги занесли на негуса. Разсърдил се негусът, когато прочел онова, което било написано на пергаментата! И рекъл:

— Проклятие върху главата на оня безочливец, който е убил овена и е разхвърлял пергамента на площада! Почакай, хитрецо, ние ще те заловим!

После заповядал на хората:

— Донесете злато на тънки парчета и го претеглете; а после го разхвърлете по главния път, още от дворцовия площад. Поставете вярна стража недалеч от това злато и нека тя следи и залови човека, който ще се наведе и вдигне златото.

Крадецът и разбойникът никога не спят, а предпазливо разпитват за всички слухове; така и този, който заклал овена, благодарение на своята голяма ловкост знаел, че златният капан бил поставен за него. И крадецът си рекъл: „Я почакай, ще намисля нещо!“

Той си поръчал обуца и намазал с восък подметките им. А после ги обул, намотал на главата си хубава чалма, взел бастун и с важна походка тръгнал по пътя, дето било разсипано златото; той се мъчел по-здраво да притиска обуцата о земята, за да залепне златото за восъка. И като крачел така гордо, минал два пъти по пътя, сякаш се разхождал.

А когато си влязъл в дома, извадил златото, което се било полепило по восъка, и го прибрал. И пак никой не видял това.

Вечерта негусът заповядал:

— Идете да съберете златото и да го претеглите.

Златото излязло по-малко. Когато доложили на царя за това, той се разгневил силно. Стражата рекла:

— Ние следяхме много внимателно, но не видяхме никой да се навежда и да вдига златото.

Замислил се негусът и после заповядал да доведат магьосниците и ги попитал:

— Къде живее оня, който е направил всичко това?

И те показали пръстта, на която се издигала къщата на дабтара. Негусът заповядал на войниците да отидат и да го хванат. Те отишли, но не намерили никого, защото дабтарата бил прозорлив и знаел всичко, което те правят. Той донесъл пръст от четири или пет места и я нахвърлял в къщата си, а старата пръст изхвърлил, за да не могат да го намерят войниците. И така се случило: напразно войниците търсили оная пръст, която им била посочена.

Прогонил негусът магьосниците, още по-силно разлютен. После рекъл:

— Намислих нещо друго.

И като решил да се довери само на избранниците, заповядал:

— Направете пиршество. Повикайте попечителите на църквите, свещениците, дабтарите, всички учени хора. Нагостете ги добре.

През това време негусът тайно избрал верни хора. Когато наближило време за пиршеството, той им заповядал:

— Когато дойдат гости и седнат на трапезата, насядайте между тях, гощавайте ги хубавичко, особено с вино. Следете ги внимателно. Когато оня измамник се напие здраво, бездруго ще се издаде пред приятелите си. Щом чуете това, отбележете измамника, като му отрежете долната част на ухото. На сутринта оставете гостите да излязат и заловете оня с белязаното ухо.

И наистина, както казал негусът, оня дабтара благодарение изобилието на изпитото вино се разбърбрил и открил пред приятелите си всичките си тайни.

А верният човек, който стоял зад него, не изпуснал нито дума.

По това време всички се упили вече и скоро заспали. Тогава човекът си рекъл: „Сега е време“ — и отрязал долната част от ухото на дабтарата.

Дабтарата спал дълго, но се събудил, защото усетил болка в ухото; когато го попилал с ръка, разбрал, че долната част на ухото му е отрязана. „Сега ме хванаха“ — си рекъл дабтарата. После помислил и отрязал долната част от ушите на няколко ученици и дабтари, които лежали около него.

На разсъмване доносникът, който белязал дабтарата, обадил на негуса приятната новина. Негусът бил доволен и зачакал да настъпи денят.

Когато се развиделяло, негусът заповядал:

— Сега вървете, изведете всички гости, задръжте човека с отрязаното ухо и ми го доведете.

Когато гостите излезли, оказало се, че на няколко души е отрязана долната част от ухото. Доложили за това на негуса, той много се разсърдил и рекъл:

— Къде е оня човек, който на разсъмване ми донесе добрите новини?

Когато довели неговия човек, негусът гневно му рекъл:

— Я кажи, момко, заповядах ли ти аз на тебе, безумеца, да отрежеш ушите на всички тези уважавани хора?!

Момъкът отговорил:

— О, негусе! Аз отрязах ухото само на един-единствен дабтар!

Тогава негусът рекъл:

— Това е извършил пак оня нахалник! Когато се е събудил, ухото му е напомнило за всички негови поразии и той е отрязал долната част от ушите на гостите.

Зачудил се негусът на досетливостта на дабтарата и рекъл така:

— Вместо да наказвам умния човек, по-добре е да го наградя и да го взема на служба — там той ще бъде полезен.

После заповядал:

— Нека излязат барабанчиците и обявят: „Аз простих на дабтарата, който изяде царския овен; нещо повече — ще го наградя и ще го назнача на служба. Кълна се, че няма да го измамя. Нека дойде и не се страхува от нищо.“

Чул дабтарата обявата, зарадвал се, пременил се и величаво преминал през площада; приближил до двореца и поръчал на слугата да доложи на негуса за него. Негусът го изгледал внимателно и рекъл:

— Слушай, разкажи ми как направи това? Разказвай всичко от самото начало.

Дабтарата му разказал откровенно всичко от началото докрай. А негусът, след като изслушал разказа му, се зачудил още повече и веднага го назначил на висока служба.

ЛЪВ И БРЪМБАР

АМХАРСКА ПРИКАЗКА

Разправят, че веднъж един лъв спял пред входа на пещерата си. Ненадейно долетял бръмбар, който наричат ензез, и почнал да се вие над него. Лъвът се събудил и рекъл:

— Не хвърчи над мене, дребосъче. Ако беше по-голям, щеше за миг да загинеш от мене. А от такъв като тебе какво ще взема.

Ала бръмбарът отговорил:

— Не, събудих те, а сега нека се преборим. И оня, който победи, ще убие другия.

Лъвът се учудил на храбростта на бръмбара и, без да отговори нищо, отишъл да спи в пещерата.

А бръмбарът продължавал да хвърчи над лъва и да бръмчи и найсетне се заврял в носа на лъва и силно го ужил, а после бързо изхвъркнал.

И тозчас от носа на лъва шурнала кръв и потекла като разпенен поток. Лъвът паднал, забъхтил се в земята и скоро умрял.

БРЪМБАР И ПАЯК

АМХАРСКА ПРИКАЗКА

След като убил лъва, брамбарът, който наричат ензез, станал много надменен и горд. От високомерието си така се замаял, че почнал навсякъде да вика:

— Аз победих царя на зверовете лъва, убих го на двубой. Да, убих най-силния звяр от всички на света. Кой иска да се бори с мене? Нека дойде който иска храбрец.

Като шумял горделиво с крилата си, той летял по целия свят, но изведнъж попаднал в една паяжина и се уплел в нея с крилата, с краката — с цялото си тяло. Не могъл да помръдне от мястото си.

Тогава от къщичката си изпъзлял един мъничък слаб паяк. С мрежата си той уплел самохвалеца и го убил.

Който в гордостта си казва: „Ще извърша големи дела“ — често се обърква пред нищо-нещо.

Тази приказка учи мъдреца да не се хвали със своята мъдрост, богаташа — с богатството си, а силния — със силата си.

Издание:

Защо хората имат различен цвят. Приказки на африканските народи

Второ издание

Преведе от руски: Атанас Далчев

Илюстрации: ЛЮБКА БУКОВА, ПЕТЪР ЧУХОВСКИ, РУМЕН РАКШИЕВ

Редактор: ОГНЯНА ИВАНОВА. Корица: ЮЛИЙ МИНЧЕВ.
Художествен редактор: ЙОВА ЧОЛАКОВА

Технически редактор: ИВАН АНДРЕЕВ. Коректор: АСЕН БАРЪМОВ

9537526432

Африканска. Дадена за набор на 12. I. 1979 г. Подписана за печат на 27. II. 1979 г. Излязла от печат на 26. V. 1979 г. Формат 1/16/60/90. Печ. коли 12.50. Изд. коли 12.50.

Цена: неподвързана 0.78 лв., подвързана 1.03 лв.

Държавно издателство „Отечество“, бул. „Г. Трайков“ 2а
Печатница „Д. Благоев“ София

Сказки народов Африки

Ред. переводов Д. А. Ольдерогге и Б. В. Замарина
М—Л, 1959

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.